

МИШЕЛ ГРИМО

НАРОДЪТ НА МОРЕТАТА

Превод: Ася Къдрева

chitanka.info

Романът на френския писател-фантаст Мишел Гримо е опит да ни пренесе в бъдещето, когато атомната заплаха ще бъде едновременно спомен и начало на един свят. Оказва се, че човешкото щастие е възможно единствено в общество на справедливост, човещина и творчество.

Без да бъде пророк, М. Гримо ни предупреждава за евентуалните опасности, които дебнат човека и за които винаги трябва да държим сметка.

РАШКА РАКЕН

НАРОДЪТ НА МОРЕТАТА

Романът на френския писател-фантаст Мишел Гримо „Народът на моретата“ е опит за прозрение много векове напред, когато атомната заплаха ще бъде едновременно спомен и начало на един бъдещ свят, свят на земя-пустиня и на градове-куполи... Това бъдещо общество ще бъде обитавано не само от роботи, а и от хора. Но ще живеят истински, ако бъдат свободни и достойни. Според М. Гримо пост-атомната цивилизация с всичките си приказни предимства на техниката и науката транспозира, уви, старите класови противоречия. Дори още повече дехуманизира човека: ненапразно обитателите на чудовищните градове под куполи носят номера; имена имат само дивите скитници, предпочели неимоверните трудности на оцеляването пред удобствата на „суперцивилизацията“.

На безименните ще се противопоставят скитниците, на патрициите-технократи — простосмъртните, било то учени и изследователи или обикновено труженици. Ще започнат борбата в дълбините на Световния океан, към който човекът ще обърне взор, след като всички останали ресурси на Земята бъдат изчерпани или поточно безжалостно унищожени. Под спокойните сини води в гигантския подводен град-завод ще започне дълга, упорита, нестихваща битка между подтисници и подтиснати в името на изконната свобода и социална справедливост. Рано или късно градът-държава „Обновление“ ще обнови Земята.

Такава е в общи линии авторовата теза, развита в произведението. Тя има достойнството, че е превъзмогнала така разпространената в западната научнофантастична литература апокалиптично виждане на технократическата цивилизация, без същевременно да премълчава нито едно от произтичащите от нея тревожни последици за човека като обществено поведение и индивидуална психика. Посланието на автора е недвусмислено: бъдещето на човечеството ще бъде спасено със свобода и равенство.

Само тогава, като в този чуден град на обновлението, науката и техническият прогрес ще бъдат в служба на човека, а не само по-усъвършенствувани оръдия за неговото подтискане и експлоатиране. Макар и лишено от точен политически подтекст и предпочело поотвлечените категории на добро и зло, това виждане само по себе си е вече светло, плодносно зрънце във футуристичния песимизъм на консумативното общество и се приближава малко или много до диалектическия ключ на всеки социален механизъм. А и оттам погледът в идното търси и предлага по своему истината за настоящето, разкъсвано в много страни по света от същите класови противоречия.

Предназначен за по-младата читателска публика, романът „Народът на моретата“ се отличава с необходимото раздвижено и занимателно водене на сюжетната линия и с по-опростена психологическа индивидуализация на героите: Ксуан и Цила са олицетворение на независимия дух и човешката солидарност, техният безименен другар претърпява необходимата метаморфоза, за да прозре истината на света, бързо и безвъзвратно, но нито едно от трите главни действащи лица не е лишено от „плът и кръв“. В този ред на мисли е редно да се отбележи, че произведението е получило една от авторитетните награди за младежка литература. Кое не означава, че то не би могло да достави удоволствие и на възрастния читател не само като отмора, но и като един оптимистичен полъх, идващ от бъдещето.

ЗАСАДА

Великолепно животно. Тялото и шията къси, гърдите много широки; крайниците — нервни, мускулести; грамадни белопетнисти крака с яки гладки копита; безукорна златисточервеникава козина — един хубав кон, преливащ от сили. Същинско богатство за Ксуан.

Без особена умора Сукама можеше да върви повече от сто километра на ден, язден от Ксуан, а впрегнат в тежкото осемстотинкилограмово чергило на семейството, той беше способен да измине половината от това разстояние независимо по какъв терен! Най-добрият кон в племето. Всички му завиждаха за него, а веднъж няколко души от съседното племе се бяха опитали дори да го откраднат...

Сукама блестеше от пот. Ксуан го три дълго и търпеливо със сноп суха трева. След туй покри хълбоците му с наметалото си и окачи на врата му торба с някаква смес от диви моркови и сухи жълти храсти. Последните запаси.

Вече пет дни, откакто Ксуан беше напуснал племето и тръгнал по дирите на глутница диви кучета! Бяха го повлекли опасно на север, без да може да ги доближи, та да повали две-три от тях. Жалко, най-вече заради козината им... но не можеше да върви по-нататък. Нямаше вече припаси, а и ония куполи... Хоризонтът беше кървав от светлините им като при залез слънце. Ала в осем часа вечерта слънце няма.

„Утре, щом съмне, ще се върна при племето!“

Вулф, кучето му, лавна и се отри в него, размахвайки опашка.

— Съжалявам, Вулф, няма нищо за нас!

Някъде далеч от тях, в подножието на хълма, се търкулна камък. Сепна се Ксуан. Сукама потрепера. С няколко ритника Ксуан пръсна огъня и се послуша. Тишина!

— Спокойно, момчето ми! Няма нищо... Някакъв плъх ще е. Спокойно!

Конят изпръхтя и продължи да зоби. От предвидливост Ксуан взе лъчевата пушка и я постави до ловното си оръжие. Клекна и се заслуша в шумовете на пусталата земя.

В този час светлината се отразяваше под куполите, високо над сградите. Температурата се бе покачила с четири градуса. Приятен момент, при условие че не поглеждаш към небето; остриите отблясъци от куполите пробуждаха жестоко очите. За кой ли път се улови, че завижда на по-малкия си брат. В тази минута той сигурно бе някъде навън, на свобода, далеч от чудовищния град!

Брат му беше един ленивец, разбира се. Неспособен да завоюва положение и да поеме задълженията на една фамилия, която от векове участва във Федералния съвет... По дяволите! Той поне живееше! Да гониш скитници за Центъра за заселване на морето сигурно е по-увлекателно, отколкото да се правиш, че ръководиш голям сектор от Междупланетното общество по електроника, с надеждата да заместиш баща си в Главната дирекция и в Съвета! И все пак! Той прекрасно чувствуваше, че над живота на брат му и над неговия собствен живот тегнеше провалът на човечеството...

„Хора от градовете! Ние завладяхме всичко. Ние сме господари на Земята. Доведохме техническата цивилизация почти до самия ѝ връх. За един човешки живот ракетите могат да ни отведат до други планети... Подслушваме на вратите на вселената... от векове! С несекващ апетит поглъщаме ресурсите на цялата система. Ала открихме ли пътя към звездите? Не!... О, с тия мисли — един брояч на Съвета в ъгъла и наказанието ми е готово!“

Той напусна терасата и слезе в кабинета си по вътрешния асансьор.

Беше двадесет и пет годишен, с леко дръпнати кафяви очи; тъмнокестеняви коси бяха наболи по кръглия му от вчера небръснат череп. Лицето му беше доста приятно, с уста, добре очертана от пълните устни. Скитниците биха сметнали ръста му за прекалено малък, а раменете — тесни. Но тук, за обитателите на града, за цивилизованите, той бе един хубав младеж. Казваше се 700-01-0003-S0042-BY.

От кабинета си поиска да се свърже по видеофона с Центъра за заселване на морето. На екрана се появи младо момиче.

— Добър вечер. Бихте ли ме свързали с брат ми — 700-10-0054-Z0115-VY?

— Един момент... Не... При последното повикване преди четвърт час съобщи, че вкарва един скитник в първи сектор. Не можем да го безпокоим.

— Добре. Щом свърши, бихте ли му казали да ми се обади?

— Разбира се, екселенц!

Безлична бледолилава светлина къпеше опустялата земя. Ксуан не се страхуваше, но не обичаше това време.

Предпочиташе сенките или бледните огньовете на истинската лунна светлина. Тук опустошената, близка нему и любима земя добиваше заплашителен вид. Намираще се на два дни езда от гигантския град, но вече усещаше омразната му власт. Разсеяните лъчи обкръжаваха едрото тяло на Сукама с възморав ореол, който придаваше смешен вид на животното. И това не обичаше Ксуан!

Все тъй приклепнал на няколко стъпки от коня, с лъчевата пушка на колене, той не смееше да се изтегне по гръб, да си почине. Тук-там над земята се вдигаха късове мъгла, която след час щеше да покрие хълма. Нямаше да е зле в случай на неприятна изненада! Едва тогава би могъл да се опита да спи. Изведнъж се чуха някакви пиюкания. Усети ледна тръпка по гърба си. Жестока тревога го обзе. С настръхнала козина, Вулф легна в нозете му. Нищо не бе усетил. Това не се подушва! С цялата си воля Ксуан се насили да полегне за миг, да затвори очи и да си поеме въздух.

„Една минута! Разполагаш с една минута само и се нуждаеш от цялото си хладнокръвие!“

Отново се надигна, послуша се. Слабите пиюкания сякаш идеха отвсякъде и се изкачваха към него с неумолима безпощадна методичност. Постара се да ги различи.

„Един... два... три... четири робота! А човекът? А! Търкулва се камък... Качва се пеш след тях! Непредпазливостта ти ще те погуби, негоднико!“

Тревожно цвилене заглуши за кратко шума на нападателите и земята затрепера под огромните копита. Сигурен в Сукама, той по навик не го бе спянал и ето че побягна сега! Тогава Ксуан забеляза, че Вулф пълзи към края на могилката. И той!

Стисна челюсти, за да не издаде вик. Две сълзи парнаха страните му. Този път, каквото и да направи, беше загубен.

Три робота изникнаха почти едновременно — полусфери със стърчащи придатъци от блестяща стомана, плъзгащи се на въздушни възглавници. Ксуан знаеше, че не трябва да се надява да ги спре, но поне да обезоръжи един и да се спаси, като прескочи безопасната вече машина!

Прицели се грижливо в първия възел от придатъци на най-близкия робот, стреля. Два манипулатора и един мрежомет паднаха стопени от лъчите на бойното му оръжие.

Ксуан ликуваше:

„Още един и ще мога да мина!“

Осветеният робот продължаваше да се плъзга, насочвайки към него тънка тръбичка. Тя странно подскачаше и в друго време тия подскоци биха се сторили смешни на Ксуан. Той се досети, че роботът се настройваше да го засегне в точно определен орган. Бързо стреля още веднъж. Тръбичката се прегъна на две като пламнала отвътре сламена колиба. Нещо побутна кожената туника на Ксуан откъм гърба. Той усети леко бодване и почти в същия миг силно парене по цялото си рамо. Падна право по очи върху „своята земя“ и загуби съзнание, казвайки си, че се бие повече от час.

Роботите бяха увили вече тялото на скитника в мрежа, когато човекът се приближи. Той погледна контролния уред, който носеше през рамо.

— Тридесет и пет секунди! Здраво животно!

Бързо зададе команди роботите да се завърнат при неговия сухопътен глисер и докато слизаше от хълмчето, повика Центъра за заселване на морето по радиотелефона.

— Ало... Тук 700-10-0054-Z0115-VY. Хванах скитник — много силен!... Кой?... Брат ми? Ще му се обадя от глисера. Благодаря.

И прекъсна.

НА ПОМОЩ НА КАСУАН

— Излишно е да вървим по-нататък!

Зорги, главатарят на номадите, който каза това, се обърна към ездача отдясно и спря коня си.

— Съжалявам, Цила, но е опасно да продължаваме. Ще чакаме стадото — мястото е добро; тук ще прекараме нощта.

Цила се подчини с въздишка. Нямаше какво да се възрази, Зорги действуваше предпазливо. Не трябваше да се рискува безопасността на племето само за да се намери един човек. Останалата част от групата се настаняваше вече. Сред огромната камениста пустиня тази глъбина, покрита от лишеи, с пръснати тук-там туфи истинска трева и десетина бодливи храсти, беше цял късмет. Можеха да вървят с дни така, без да намерят нещо подобно. Изгорена и скалиста земя — безкрайният хоризонт на номадите.

Блатата се простираха доста по-далеч на запад; там имаше доволно храна за конете и добитъка и номадите се запасяваха с фураж за дългите месеци на скитничество. Отвъд блатата беше морето, пазено от роботите, и нито педя от брега не се изплъзваше от техния надзор.

Откак скитникът се помни, никой не се е върнал жив оттам. На север като стена се издигаше владението на безименните под гигантски куполи. Оттам също никой не се завръщаше. На юг, откъм чумавите блата на голямото мъртво море, се носеше ужасна воня. Изтокът се откриваше широко като безкраен хоризонт от неплодни земи. Зад пресъхнали реки и диви върхове, далеч отвъд студената пустиня се издигаха други чудовищни куполи.

Групичката се състоеше от трийсетина мъже и жени; конниците бяха най-едрите и най-издръжливите в племето. Всички бяха еднакво облечени; кожени туника и панталон, подплатени с вълна — есента бе напреднала вече. Единственото украшение на облеклото беше шлем от кожа и обработен метал, чийто заострен край с инкрустиран цветен камък се спускаше ниско над челото. Цила свали шлема си и тъмните

коси се спуснаха на вълни до кръста ѝ. Цила беше младо, хубаво и силно момиче. От майка си — номадката — имаше този висок ръст и тази сила. От баща си — един прогонен от куполите безимен — беше наследила някои физически и морални черти, които смекчаваха донякъде грубата и дива природа.

Два часа след съгледвачите стадото се появи в далечината; следваха го покритите каруци. Те се наредиха в широк кръг, сред който се настаниха хората, овцете и козите. Всички бяха изморени, но денят не беше отишъл напразно. Сутринта се натъкнаха на руини с богата плячка: чудновати предмети, повечето непознати, антични консервени кутии, които, ако не бяха повредени, щяха да бъдат много ценни, и цяла реколта жито, затворено в метални бидони.

Единствено изчезването на Ксуан само помрачаваше общата радост. Ксуан беше научил и знаеше толкова неща, че благодарение на него племето живееше далеч по-добре от другите скитници.

Именно той беше превърнал едно от чергилата в парник, където растеше гигантски лишей — основната храна на племето. Пак той беше измайсторил акумулатори за слънчева енергия, да ги топли и да им свети. Безименният — неговият баща — му беше предал част от знанията на куполите, а той ги бе поставил в служба на номадите.

Зорги влезе в каруцата и се смути от сцената, на която стана свидетел. Цила хлипаше на рамото на майка си, която като всяка истинска номадка плачеше с неподвижно каменно лице.

Зорги шумно се покашля, за да съобщи за себе си.

— Цила! Конят на брат ти току-що пристигна без ездача си!

Двете жени се изправиха. По грубото лице на майката се появи нервен тик. С блеснали в сълзи очи Цила викна:

— Сукама не би изоставил Ксуан жив! Или е мъртъв, или безименните са го отвлекли!

— Мисля, че е бил отвлечен — каза мрачно Зорги. — Вулф също се върна. Ако Ксуан беше умрял, той щеше да остане при тялото му...

— Благодаря, че ме предупреди, Зорги, но какво ще стане с нас без брат ми?

— Ще събера Съвета и ще поговорим.

В нощта, оттеглил се на тишина, Съветът се готвеше да заседава около огън от сухи изпражнения и слама. С натежало сърце Цила се отправи нагам.

Седна до Зорги и обсъждането започна с кратко изложение на главатаря на номадите:

— Конят и кучето на Ксуан се върнаха без стопанина си. Те пристигнаха от север и по умората им може да се съди, че идат отдалече...

— Трябва да се е въртял много около куполите! — каза една жена.

— Като Ито преди година! — добави друга.

— Ито не го търсихме толкова много! — забеляза сурово един старец.

— Никого не сме търсили тъй дълго! — отсече Зорги. — Но и никой не е бил тъй нужен както Ксуан...

Одобрителен шепот се надигна и старецът тъжно поклати глава.

— Всички съжаляваме за сина ти, Арко! И още жалим...

Цила използва момента да атакува:

— Искам търсенето да продължи! Трябва да намерим Ксуан!

Чуха се учудени гласове, а после Зорги отговори:

— Разбираме мъката ти, Цила. И нашата не е малка. Но какво можем да направим? Да продължим, значи да рискуваме племето! Брат ти не би искал това!

— Кой говори за цялото племе? — отвърна Цила с жар. — Ако само трима или четирима ме придружат, сама ще вляза в куполите и ще намеря Ксуан...

Викнаха възмутено:

— Невъзможно! Ще ги хванат! Роботите ще ги убият!

— Почакайте! Оставете ме да обясня! — помоли Цила.

С един жест само Зорги ги накара да млъкнат и момичето заговори:

— Баща ми имаше план на южните куполи и на достъпа до тях. Току-що ги прегледах... Между външните куполи има непрестанно движение на частни глисери. В някои часове и по-точно вечер това движение става толкова голямо, че за да облекчат градските порти, цели потоци от превозни средства заобикалят през пустинята — понякога навлизат с по десет километра навътре и там изчакват. Макар

че никой номад не се е приближавал тъй близко до куполите, без да изчезне, смятам, че една малка съобразителна група ще успее, ако действува предпазливо. И после, такива опити не е имало и безименните едва ли са нащрек!

— Добре! Приемам, че си се доближила до колоната глисери... А после?

— А после, Зорги, ето какво! Изчакваме някой отделен глисер, последния, превземаме го — знам как да се справя — сядам на мястото на безименния... Другите се връщат в племето!

— Едва ли ще влезеш жива в куполите, и ако все пак успееш, да намериш Ксуан и да излезеш...

— Каквито и да са шансовете да изляза оттам, готова съм да опитам всичко, за да доведе Ксуан! Ако не искате да ми помогнете, ще отида сама!

— Това е самоубийство!

— Цила е полудяла!

Въпреки не дотам окуражителните викове, девойката почувствува, че смелият ѝ проект съблазни някои от номадите и неколцина от най-будните младежи я слушаха с интерес. Един реванш над безименните, колкото и малък да е той, не е за пренебрегване. Цила се обърна към тях:

— Игал, Марко и ти, Ло! Елате! Имам нужда от помощ само докато пленя глисера.

В очите им прочете, че са готови да я последват. Дали заради Съвета се колебаеха? Дисциплината не е най-голямата добродетел на номадите! Опасността и трудността да оцелееш в пустинята ги обединяваха, но повече от всичко те обичаха онази горчива свобода. Тогава? Ако радостта да се бият ги беше вече пленила, защо се колебаеха още и се вслушваха внимателно в доводите на Зорги? Изведнъж разбра.

— Слушайте, зная какво ви спира! Семействата ви ще бъдат лишени от помощ и от коне през тези три дни... Баща ти е стар, Марко... Имаш жена, Ло. Майка ми ще остане сама може би доста дълго време. Давам ви една трета от нашия фураж и две овце за Марко и Ло. Не повече — майка ми ще има да храни още три коня, като се върнете.

Свита в тъмното, Хан смръщи лице. Ако приемеха, тя и Цила ставаха пълни бедняци!

„Но какво значение, щом Ксуан ще се спаси!“

— А оръжие? — попита Ло.

— Давам ви това, защото справедливо е семействата ви да не страдат от вашето отсъствие. Не ви купувам!

Ло се изчерви и махна примирително с ръка. Зорги смръщи вежди. Щяха да заминат, нищо не можеше да стори. Лошо ли беше? Главатарят на номадите си мислеше, че и той би участвувал в приключението. Но не можеше свободно да действа и да разполага със себе си. С течение на годините отговорността му се бе увеличила. И все пак! В краткия си живот, вечно заети с отбраната и съществуването си, скитниците никога не бяха рискували да нападнат безименните в дома им. Предложението на Цила се оказа съблазнително!

Опиянени от простора, тримата номади бяха пришпорили в галоп тежките си коне. Бяха вече само тъмно петно, което с всеки миг се стапяше в трептящия хоризонт. Може би щяха да почакаат Цила — да отдъхнат заедно по обяд. По-вероятно беше да яздят до вечерта, без да стъпят на земята, и тя щеше да ги намери строполени до някой мизерен огън от сухи храсти.

Цида познаваше добре това прекрасно безгрижие, което ги тласкаше напред в пустинята, полузабравили племето, а може би и целта... Тя самата го бе почувствувала, когато след седмици търпение подир чергилата следваше брат си в някоя луда препусканица.

Но днес нямаше лудост в нея. Тя напредваше с твърдата стъпка на Сукама, а собственият ѝ кон я следваше, натоварен с припаси.

Пустинята и изтощителният ход на огромните коне! За последен път може би!

Широки полета от изсъхнали треви се вълнуваха под вятъра, а далеч на изток на светлото небе се открояваше един хаос от сиви скали като руините на някакъв призрачен град... Въздухът беше свеж, свободната земя беше нейна, принадлежеше ѝ така, както никога нямаше да принадлежи на безименните, въпреки смазващата им мощ! С ужасните тропически урагани, които я бяха хвърляли умираща на

безплодната земя, с изгарящото слънце, от което гърлото ѝ пресъхваше и устните ѝ се подуваха, със снежните бури, със страха и радостта, тя беше дъщеря на земята!

Цила вдигна очи към небето. Високо, високо тя забеляза блестящите точки на космическите совалки.

„Те построиха големи кораби, за да сноват между планетите. Открай време се опитват да се откъснат от слънчевата система, но остават в плен на една земя, която не познават! Те живеят като корабкрушеници в един свят, който биха желали да е временен. Татко имаше право: те са победени, надвити от съдбата! Един ден пустинята ще влезе в куполите им и от блатата до хоризонта всичко ще бъде наше. И тогава ще има добра плячка за племената!“

Тази вечер имаше пълнолуние, въздухът беше свеж и те забелязаха малките светещи дискове на селенитовия град. Разбраха безпомощността си и страхът, тяхната стара дружка, се настани на бивак...

Трета вечер. Дъжд. Цила сложи отново шлема си и уви пушките в намаслена кожа, за да ги предпази от дъжда. На три метра не се виждаше. Капките шибаха лицето ѝ с необикновена сила. Водата залепваше дрехите за тялото ѝ, стичаше се по краката и бавно пълнеше ботушите ѝ. Цила не се и мъчеше да се скрие. Поройният дъжд е приятел на номадите — онзи дъжд, който пълни блатата и оставя зад себе си нежна рядка тревица...

Всичко трая два часа и изведнъж спря. В облачното небе се отвори грамадни процепи, през които удари слънцето. Пустинята мяташе красиви отблясъци. Воал от изпарения се вдигаше към хоризонта. На всяка крачка изпод копитата на Сукама пръсваха снопове вода. Цила забеляза далеч пред себе си тримата мъже, които я очакваха. Пусна конете си в галоп.

— Какво става?

— Глисерите! — отговори Игал и посочи с ръка на север.

Цила заслони с длан очите си и погледна.

— Нищо не виждам!

Ло извади бинокъл и ѝ го подаде.

Подробности не се различаваха, но пустинята сякаш бе очертана с лъкатушна линия в необичайни цветове: яркочервено, златистожълто. Цила потръпна. Никакво съмнение!

— Много добре! Да галопираме още един час, след туй ще спънем конете и ще продължим пеш.

Движението започна да намалява. Сгушени в тясна вдлъбнатина, те зачакаха.

— Сега разбирате ли? Златистожълтите глисери се управляват от жени. Нас ни интересуват частните глисери: те са малки и благодарение на пластмасовото си купе не тежат повече от двеста килограма! Би трябвало да можете лесно да го обърнете.

— При условие, че друг глисер не се появи без предупреждение!

— Това е риск... Но какво може да направи собственикът му? Цивилните безименни нямат оръжие!

— А ако вдигне тревога в града?

— Имаме четири лъчеви пушки. Още преди да са ни видели, можем да превърнем в пепел един малък глисер!

— Гледай, Цила! Пистата е свободна!

— Хайде, бързо!

Номадите се втурнаха. За няколко секунди бяха на пътя. Тримата мъже залегнаха рамо до рамо с лице към земята, с долепени до бедрата пушки. Цила нахвърли отгоре им кал с ботушите си... прибави няколко камъка, за да довърши прикритието. После бързо премести предупредителните знаци така, че да стесни постепенно пътя до размерите на един човек.

— Ако пръв мине червен, не мърдайте! — викна тя на другарите си.

След това се скри зад една скала и зачака.

720-12-0331-U0016-AZ забави хода на глисера. Младата жена размърда изтръпналите си крака и се опита да разбере... Какво ставаше? Пожар в страничния път? Ами! Невъзможно беше да е злополука! За десет години тя бе чувала само за един подобен случай в подстъпите на град 400 от другата страна на Земята! Тогава за какво е тази огнена линия пред нея? Приблужи. Това бяха запалени храсти. За

щастие роботите от службата при градските порти бяха променили вече маркировката, за да отклонят движението от пламъците...

„Колко съм разсеяна! Трябваше да забележа този огън поне преди десет минути! Странно! Стори ми се, че изведнъж пламна! Я... Каква свръхпредвидливост! Пътят още се стеснява!“

Скоростта падна на деветнадесет възла, докато машината се провираше между предупредителните знаци в един проход, където едва можеха да се разминат два глисера. И изведнъж, точно когато тя още повече забави ход, се случи трагедията! Земята сякаш се надигна под въздушната възглавница, която поддържаше глисера... Машината грубо се разтърси, започна да се накланя опасно по дължината и най-накрая се обърна! Ужасена, тя се бе хванала за главата и затворила очи в очакване всеки миг да бъде смачкана в ужасна катастрофа. Черепът ѝ се удари в нещо. Припадна.

Когато дойде в съзнание, тя беше легнала в калната земя. Беше ѝ студено и забеляза, че вместо в топлия синтетичен комбинезон беше облечена в мокра, лепкава, прекалено голяма за нея кожена туника. Краката ѝ бяха обути в също тъй влажни ботуши, а ръцете ѝ — вързани пред гърдите.

Огледа се уплашено и видя номадите до своя глисер, който, макар и обърнат, продължаваше да бръмчи като уловено насекомо. Извика неволно и скитниците се обърнаха към нея.

— А, най-после! Ще трябва да ни покажете как работи този апарат... И то бързо! — нареди ѝ грубо някаква девойка.

Пленницата с почуда забеляза, че скитничката бе облякла собствения ѝ комбинезон! Ръкавите ѝ идваха над китките, а ципа беше оставила отворен, за да не се задуши...

— Стани!

Пленницата се подчини, треперейки с цялото си тяло. След туй всичко бе като в дълъг кошмарен сън: тя трябваше да покаже на младата номадка как действа глисерът, да обясни как се установяват редовните връзки по видеотелефона... да присъствува на тръгването.

Преди да влезе в глисера, Цила се обърна към тримата мъже:

— Щом се върнете в племето, ще я освободите. Тя бързо ще се върне при безименните! И ако всичко е наред, след три дни ще изляза... или ще умра!

НА ВЪЛКА В УСТАТА

Идентифициращите дискове преминаха пред електронните очи. Данните нахлуха към огромната зала на ЕИМ при градските порти. Характеристиката на превозното средство и на водачката бяха най-напред шифровани.

Частен глисер, обикновен вид, коефициент на безопасност, ръст, тегло на пилота, показател за емоционалност... толкова информация — кодирана и събрана за част от секундата. За полицейския контрол — самоличността: 720-12-0331-U0016-AZ.

Цила влезе най-после в купола; почувствуваното в тунела налягане поспадна. Изведнъж по радиофона се чу безличен глас:

— 720-12-0331-U0016-AZ... Ако обичате, спрете за малко глисера си в клетките за технически преглед за допълнителна информация... Благодаря!

Сърцето на Цила силно заби.

„Откриха ме вече!“

Огледа се уплашена наоколо, като се опитваше да разбере какво очакваха от нея.

Отпред — един гигантски разпределител, в който се разпръскваха превозните средства, току-що преминали портите. Вляво и вдясно от него — метални конструкции с кръгли отвори по цялата им дължина, достатъчно големи, за да мине един глисер.

„Това трябва да е!“

Бутна малкия ляв лост и направи завой. Спря в един ярко осветен ъгъл.

— 720-12-0331-U0016-AZ. Добре дошли в сектор 0 на град 700, госпожо. Уведомяваме ви, че се намирате в най-стария квартал на града. Нашият купол е наречен „исторически“ и е първокласно обзаведен за туризъм. Извинете ни за тази допълнителна проверка, госпожо. Имате ли познати в сектор 0, където да отседнете?

— Ъ... Не!

— В такъв случай ще ви свържа с администрацията на хотели от вашата социална категория... Съобщавам ви, че Службата при градските порти ви предлага безплатен престой първия ден в хотела като обезщетение за малкото закъснение, което ви бе наложено...

Екранчето на видеофона светна. Появи се усмихнат младеж.

— Хотел В-8, госпожо. Свободни стаи нямаме. Извинете.

Ново лице, нова усмивка.

— Тук хотел В-23, госпожо. Предлагаме ви стая с изглед към висящата градина, междуградска видеофонна и междупланетна радиовръзка, зала за отдих чрез хипноза за пет земни долара. Надценка за радиовръзките...

— Вземам я! Вземам я! — заяви припряно Цила, започнала да се дразни вече от толкова много приказки.

— Добре, госпожо. Ще кажа да приготвят стаята ви. След колко време смятате да пристигнете?

— Ннне... Не зная точно. Ще се поразходя малко, естествено — отговори предпазливо Цила.

— Познавате ли купола?

— Боя се, че не много добре!

— В такъв случай свързвам ви с градското бюро „Информация“. Довиждане, госпожо.

Човекът от администрацията изчезна и почти веднага след него на екрана се появи план на купола. Светеща точка премигваше в центъра. Цила се досети, че това е хотел В-23. Тя потрепери, като си спомни една подробност от разказите на баща си: „Патрициите имат грамадни и разкошни жилища в центъра на почти всички куполи...“

Как е възможно един хотел от средна категория да се намърда тъй близо до господарите на света? Гласът на робота от Службата при градските порти прекъсна разсъжденията ѝ.

— Информирам ви, че проверката свърши, госпожо. Задържахме ви с четири минути и тринадесет секунди, молим да ни извините...

„Безименните прекарват живота си в извинения!“, си рече Цила, измъквайки се от камерата.

Едва останала сама, Цила се свлече безсилна на земята. Прекалената любезност на администратора, учтиво изненадан, че са ѝ

трябвали три часа, за да дойде до хотела, подлудяващите серпантини на рампите, сред които се беше изгубила, а и този хотел с меки и светещи стени — всичко ѝ беше враждебно и страшно. Даже подът на стаята будеше безпокойство: прекалено мек и леко огъващ се под тежестта. Леглото приличаше на нормално легло, без хитрини. Цила понечи да се изтегне в него. Незабавно задействува цяла верига, отчитайки теглото ѝ, нервното напрежение, умората на мускулите. Въоръжено с тези данни, то започна да вибрира според честотата, отговаряща на състоянието на пациентката. Цила заспа за частици от секундата. Един метален глас я събуди с думите:

— Вибриращото легло осигурява кратък и възстановителен сън. Спахте десет минути или седем минути повече от нормалното. Препоръчваме ви да отидете в най-скоро време...

От страх леглото да не регистрира реакциите ѝ, Цила бързо стана и отново се настани на пода. Като се съвзе от уплахата, девойката трябваше да си признае, че се чувства в много по-добра форма. Наложил си спокойствие, анализира положението и реши, че можеше да бъде и много по-лошо. Първата част от плана ѝ беше успяла. Сега трябваше да намери Ксуан... За момент задачата ѝ се стори неосъществима. В пустинята тя си бе изградила една доста мъглява представа за града. Сега, лице срещу лице с грамадния купол, в който се намираще, и след като знаеше, че той е само един от петстотинте други куполи, които съставляваха гигантския град, тя осъзнаваше лудостта на предприетия опит. Упоритият дух на номадката се възвърна бързо и тя отпъди малодушието си. Най-важното бе да свикне малко с този ужасен свят. Цила се зае да види какво съдържа багажът на безименната, чието място зае. Изсипа всичко на пода и седнала сред странните си вещи, тя се опита да разбере предназначението им.

Имаше фини позлатени сандали. Градските ботуши ѝ стискаха и Цила побърза да ги събуе. Със сандалите щеше да ѝ олекне! Тя ги нахлузи и огледа краката си. Не остана очарована: пред очите ѝ бяха фините бледи нозе с изпилени и лакирани нокти на жената, която беше заловила. Нейните — възлести, широки, с разперени пръсти — принадлежаха на момиче от пустинята и веднага я издаваха! Докато гледаше краката си, Цила си спомни, че безименните мият тялото си много по-често от номадите, на които липсва вода, за да го сторят.

Девойката стана с въздишка и се разсъблече, очаквайки със страх нови изпитания.

Банята се оказа лесна за манипулиране и без изненади. Това, което баща ѝ бе инсталирал в чергилото, не бе по-различно... Като изключим честия недостиг на вода.

Цила нахлузи лека блестяща туника, обу фините ботушки, подреди косите си в шлем от гравирано сребро и реши, че е готова да се появи в града. Първо: да се смеси с безименните и да разбере къде са отведени скитниците.

На администратора Цила храбро заяви:

— Ще разгледам купола!

— Вашия глисер ли ще желаете, или предпочитате...

— Да, да! — побърза да го прекъсне девойката. — Предпочитам да вървя пеш!

Човекът я погледна с разширени от учудване очи, после смутено се засмя.

— Не разбрах шегата ви!

Цила се досети, че е направила груба грешка, и припряно отвърна:

— Разбира се, че искам глисер за разходка!

— Искате да кажете транспорт от хотела по определен маршрут?

— Точно така...

Това беше малка открита машина, програмирана за два маршрута — един дълъг и един къс, която, след като свърши обиколката, се завръща автоматично в хотела. Имаше километраж и опростено табло за ръчно управление. На пода — някакъв лост, чието предназначение убягваше на Цила... Тя предпочете дългия маршрут и потегли веднага, бързайки да се изплъзне от изненадания и леко недоверчив поглед на хотелския служител.

Градът я погълна незабавно. За щастие, машината знаеше пътя си; Цила можа да затвори очи, да се овладее и да запази хладнокръвие. Широк беше този свят! Но за разлика от пустинята, чиято широта означаваше свобода, тук гигантизмът я задушаваше. От земята до върха на огромните сгради имаше шестдесет нива, всяко от което си беше истински град с пътища, павилиони, градини, със свой собствен живот.

Но какъв град! Където и да се спре погледът — само тунели, високи стени, главозамайващи рампи, блестящи и твърди повърхнини, които и симетрично разположените квадрати зеленина не успяваха да смекчат. И тази вселена беше населена само с безброй машини — хвърчащи или плъзгащи се от едно ниво на друго. Никакви хора не се виждаха. Високо горе, много надалеч, светецният купол покриваше този свят, неизлечимо ограничен вътре в себе си.

Преди много векове куполите бяха построени, за да запазят градовете от атомните бомби. Непрестанно разрастващи се, градовете накрая се съединиха и малките куполи се сляха. Тези огромни агломерации тъй изчерпиха ресурсите на земното кълбо, че го превърнаха в пустиня. Но след като опасността от война отмина, куполите — вече градове във вечна пролет, ги изолираха завинаги от зноя и бурите на пустинята.

Машината на Цила се изкачваше непрестанно и като стигна високите нива, тя видя първите жилища на патрициите, потънали в зеленината на висящите градини, заобиколени с тераси, фонтани... Тогава Цила разбра, че тези хубави жилища и нейният хотел бяха близко само на картата. Едните се простираха величествено в горните, докато другият се губеше в долните нива. Когато навлезе в царството на господарите на този свят, девойката изтръпна в нова тревога... Там сигурно имаше сто пъти повече работи — детективи, пазачи и полицаи, отколкото където и да било под куполите...

Синя сигнална лампичка запремигва. Чиновникът от Службата за безопасност се прозя дълго, после отвори преградката на пневматичната поща. Пак пакети и перфокарти! Той ги взе и ги постави в ЕИМ. Бели — за постоянните жители, розови — за гостите от женски, сини — за гостите от мъжки пол...

Натисна бутона...

„Колко досадно е всичко това! И все пак!... Все пак и за мен остава да правя нещо! За щастие, добрият ни стар купол не е на върха на прогреса!“

... Някакъв сигнал започна да трепти изведнъж в ЕИМ. Смаян, той измина няколкото крачки, които го делеха от джоба на отказите.

„Възможно ли е да става нещо?“

Една розова перфокарта току-що бе изхвърлена. Чиновникът бързо дешифрира самоличността на титулярката:

— Град и купол: 720. Сектор по местожителство: 12. Социална категория: 0331. Семейен индекс: U. Пореден номер в категорията: 0016. Женски пол: A. Омъжена: Z. E! Кварталът ѝ е най-малко на 800 километра оттук! Може да отседне в хотел, нали?

Той се свързва с робота от архива и му продиктува заданието. След няколко минути дойде отговорът:

— Информирам ви, че 720-12-0331-U006-AZ, съпруга на 720-12-0331-Y0016-BZ, с дете от A-пол, регистрирано, е на 29 години. Рижка, 1,65 м, 50 кг. Родена е в купол 00 и родителите ѝ още живеят там. Тоест, няма защо да отсяда в хотел. Освен това, уведомявам ви, че Службата при градските порти ѝ наложи глоба — току-що е изпратена в дома ѝ. Причините интересуват ли ви, господине?

— Да.

Трябваше да почака още няколко мига. Отново гласът на робота:

— Информирам ви, че Службата при градските порти установи: глисерът ѝ не отговаря на теглото и височината ѝ — 1,70 м, 60 кг в момента на справка, а това покачва коефициента несигурност на 4. Службата при градските порти ѝ наложи голяма глоба, тъй като тя си е знаела нарушението — потвърдено е и от необяснимото, внезапно появило се нервно напрежение. Това е всичко, господине...

„Това вече е прекалено! — помисли той. — Има само едно обяснение... След 29 години човек не расте, драги ми работещи! Но това е невероятно! Трябва да говоря с директора...“

Той се свързва с шефа си по видеофона и му изложи фактите. Когато свърши, шефът му помръкна и заяви:

— Съобщават ми от другаде, че администраторът на един хотел е сигнализирал за някаква луда: млада жена, която пожелала да се разхожда пеш! Да видим самоличността ѝ... 720-12... Няма съмнение — същата!

— Знаете ли какво си мисля, господин директор?

— Да! Не е за вярване! Скитничка в града! Веднага пращам патрул... Тая сигурно е влязла в туристическия купол! Само да не е станал скандал!

Хотелската машина се движеше по рампите около жилищата на патрициите. Цила не можеше да не се очарова от лукса, който цареше навсякъде. С детинско любопитство тя включи „беседата“. Чу се женски глас с приятен тембър:

„Приближавате се до резиденцията на фамилия 0042 от трета категория. Ето някои родословни данни... 0042 — главни акционери в Междупланетното общество по електроника, членуват от пет века във Федералния съвет. Смята се, че следващото им поколение ще влезе във Върховния съвет. Това е една от най-старите земни фамилии, чийто корен води началото си от антични регистрации от «социален тип» на ХХІ век. В действителност самоличността на най-стария от дедите им, известен нам, е била: F1 042-05-12-081-047-50-371! Повечето от членовете им като С0042 от 2800-те години са пожънали слава в завоюването на слънчевата система. P0042 от 2910-те години е един от основателите на град 348 Плутонийски. Съветникът R0042 — ХХХІ век въведе експлоатацията на астероидния пръстен и загина трагично по време на едно контролно пътуване...“

Остро изсвирване заглуши гласа; голям облак затъмни малкия открит глисер. Цила вдигна глава. Някакъв апарат летеше над нея, явно съобразявайки скоростта си с нейната. Цила прочете големите червени букви по корема на машината: Безопасност. Тя изтръпна и изключи беседата. Сякаш само това чакал, един друг глас заговори — този път по радиотелефона:

— Маршрутен глисер В-23! Глисер В-23! Ако сте на ръчно управление, моля, превключете на автоматично ускорено връщане в хотела! Чухте ли? Моля, върнете се в стаята си и бъдете на разположение на властите!

„Откриха ме! Ами сега?“

Цила си наложи спокойствие и размисли, като се опитваше да чува категоричните заповеди на полицаите, които не се уморяваха да повтарят разпоредбите си.

„Така... Искат да мина евентуално на автоматично управление... Значи има и ръчно! Къде? А! Този лост!“

Един лост с жълта топка на края бе монтиран на пода до седалката ѝ. Тя прочете надписа: Ръчно. Младата скитничка бутна лоста... Глисерът продължи пътя си, отклонявайки се леко вдясно — края на рампата. Цила побърза да овладее удара и навлезе във

второстепенната рампа, която водеше към подстъпите на един голям дом.

— Маршрутен глисер В-23! Какво правите? Навлезли сте в частната рампа на съветник 0042! Обърнете! Не правете скандал, моля ви! Все едно, не можете да се измъкнете...

Луда радост изпълни Цила, като откри, че мъжете от Безопасността не смееха да я последват и апаратът им стоеше до рампата. Плю презрително към тях. Отсрочка!

Приемът беше успешен: огромните салони гъмжаха от гости. Бяха се събрали най-знатните младежи от висшето земно общество.

Въпреки това 700-01-0003-S0042-ВУ умираше от скука. Беше му забавно да събере всичките си приятели, връзки и познанства, но сега разговорите на гостите смъртно му досаждаха! Навалицата се раздели на две, когато той приближи и мина към градината.

„Не вярвам татко да одобри моите сбирчици. Тук май се е събрало всичко, де що е приказливо на земята! А! Я гледай... какво се носи там по рампата?“

Промъквайки се през прекрасни цветарници, партери и величествени фонтани, се появи нещастният маршрутен глисер на хотел В-23. Спря до една стена и някакво младо момиче, което явно не знаеше какво да прави, слезе от него. Почти веднага след това една голяма бръмчаща машина от Службата за безопасност кацна в градината; четирима цивилни мъже скочиха на земята. Девојката побягна.

В един миг патрицият разбра трагедията... Пристъпи три крачки в алеята и прегради пътя на бегълката, хвана я за ръка с едно заповедническо „шшшшт!“ и потъна в лабиринта на салоните... Смаяните полицаи спряха след тях. Единият повика центъра по личния си радиотелефон... Тръгнаха към къщата.

700-01-0003-S0042-ВУ се провираше през тълпата от гости, с Цила под ръка, раздавайки усмивки наляво и надясно. От време на време скришом я поглеждаше.

"Никога не съм виждал толкова едра жена! Колкото мене е... Мургава, но, дявол да го вземе, не е толкова неприятно! Я виж..."

ръцете ѝ са малко широки... прекалено едри! И дрехите ѝ не ѝ отиват! Къде се е видяло такова нещо?... Ясно, господи! Това е скитничка!

При това си откритие, вместо да се разтревожи, той почувствува голямо успокоение.

„Най-после да се случи нещо!“

Мозъкът му бързо заработи. Трезво прецени положението: тя няма изгледи да се отърве... а той рискуваше да се компрометира! Освен ако...

„Първо, не отивайте в малкия салон — там е брат ми! Би разпознал скитник и със затворени очи! След това се качете на терасата — възможно най-бързо!“

Цила не продумваше. Разбираше, че този мъж се опитва да я спаси. Последва го до вратата на един бърз асансьор.

— Надявам се, че сърцето ви е наред! — ѝ каза младият патриций, докато натискаше един бутон в кабината.

Цила почувствува някаква внезапна тежест и неудържимо гадене... Кабината спираше вече. Повдигна ѝ се, но струята чист въздух я успокои. Пред тях и под тях — осветен, изумителен — градът!

— Да не се бавим, ценна е всяка секунда!

Той я повлече към средата на терасата. Цила щеше да заплаче от радост при вида на малката космическа совалка, закрепена на стоманен стапел.

Помогна ѝ да влезе в дългата метална пура с меки отблясъци, и я настани удобно в задния фотьойл. Малко след туй Цила го чу да казва:

— Добър ден. Тук е 700-01-0003-S0042-BY. Искам разрешение да напусна купола с частна космическа совалка.

— Разрешено ви е, екселенц. Можете да минете по канал К9 вертикално от вас, след двадесет и шест секунди!

Гръмотевичният тътен на маневрените реактори, леко сътресение... Минаха няколко минути и младият патриций се обърна към Цила:

— Е, излязохме. Къде трябва да ви оставя в пустинята?

Цила се изчерви.

— Досетихте се!

— Не е трудно!

— Защо ми помогнахте?

— По най-различни противоречиви причини... Например, защото имате хубави огнени очи и лоши, ужасно груби ръце!

— Не разбирам...

— Няма значение! Да приемем тогава, че аз скучая, а вие сте хубава... С красота, различна от красотата в моя свят. Къде да ви оставя? Погледнете през илюминатора...

Цила се подчини, но веднага затвори очи — зави й се свят. Виждаше се половината земя!

— Никога не бих се ориентирала!

— Как влязохте в града?

— Три дни яздих на север, след като напуснах племето. Около триста и петдесет километра. На запад от лагера ни имаше големи блата на тридесет дни езда... Това е.

— Ето една задача за електронноизчислителната машина!

Чрез радиовръзка той се зае да пресмята с помощта на гигантски електронен мозък. Най на края успя да програмира приземяването на кораба. Започна спускането. Бяха досами пустинята, когато видеофонът прогърмя.

Той изключи картината, но остави на говор.

— Кораб 700-01-0003-S0042-VY! Свържете се незабавно със Службата за безопасност!

— Много съм зает. Лека ноц! — И прекъсна.

ЕДИН МЪРТЪВ БЕЗИМЕН

Връщането стана по-бавно. Имаше доста голямо движение от космически совалки над града, тъй като някакъв космически кораб току-що бе влязъл в земна орбита. А за кацане на големите междупланетни транспортни кораби не можеше и дума да става! Необходимият разход на енергия за едно излитане или приземяване би бил такъв, че и всичките настоящи ресурси на системата не биха стигнали! Освен това формата им не отговаряше на нито един от законите на аеродинамиката и не биха издържали при влизане в атмосферата...

Многобройните пътници в космоса, туристи, делови хора или изследвачи на земните пластове, все бързаха да се върнат при удобствата на града.

От космическия и въздушен координационен център го накараха да направи широк завой над пустинята и океан А. Младият патриций мълчаливо се подчини.

Най-накрая машината се върна на мястото си. С лека боязън младият човек огледа площадката през илюминаторите, преди да слезе. Нямаше жива душа! Все пак очакваше някаква реакция! Естествено, никога не се бе постарал да разбере правата и задълженията си, но несъмнено последната му приумица би се сторила съмнителна на важните господа от Висшата администрация!

„Я стига! Въздухът е блудкав, животът е глупав, а утре е нов ден!“

Той слезе в салоните. Повечето от гостите си бяха отишли, а от агентите на безопасността нямаше и следа. Опитва се да участва за момент в разговорите, но бързо се отказа. Всички тези млади и хубави хора бяха старци всъщност! Цинични, разочаровани и в крайна сметка боязливи и безкрайно язвителни...

С крила, подрязани от две хиляди години официален реализъм и предпазливост.

"Неспособни да си представят, че например един глисер може да направи екваториална обиколка на Земята! Чувам ги просто: "Вие се шегувате, 700-01-0003-30042-ВУ! При една подобна авантюра ще ви се случат горе-долу 15 аварии при захранването, поне 32 повреди на видеофона, 0,99 радиоповреди, а това е вече много... Коефициентът ви на безопасност стремително се покачва!

„Не, наистина не мога да ги търпя тази вечер! Да вървим да спим!“

Той се оттегли в апартаментите си. Секретарят-робот му пожела почивка с вибролегло, тъй като го очаквали някои недовършени дела.

— Не. Имам нужда от дълъг сън... Лека нощ.

— Екселенц!

Когато роботът го събуди, той не можеше да каже колко е спал, но се чувствуваше отпочинал и с по-бистър ум.

— Да. Какво има?

— Викът ви настоятелно по видеофона направо от кабинета на баща ви!

— О! Това е важно! Кажете им да почакаат малко, идвам!

Той се облече набързо и се яви в апартаментите на баща си, почти празни в негово отсъствие. В момента, когато влизаше в кабинета, той се сепна, като видя двамата униформени от Службата за безопасност, застанали прави в ъгъла на антрето! Беше готов да ги попита какво търсят тук, но промени намерението си и се отправи към екрана. Нова изненада. Очакваше да види усмихнатото или ядосано бащино лице, ала пред него стоеше строгата физиономия на федералния съветник на правосъдието!

— Почитаеми господине! Аз не...

Човекът го прекъсна:

— Вие извършихте нарушение. Огромно! Наказанието е съответно...

— Мога ли да се защитавам?

— Нямам време за губене! Проучихме всички възможни подбуди. Всички! Нито една не ви оправдава! Един гражданин от понизшите категории би могъл да си играе със Службата за безопасност и да му бъде простено по някакъв начин. Но не и вие! За един миг вие

объркахте една организация, изцяло в служба на вашата класа — патрициите. Вие накърнихте защитата на властта! Хората видяха как пренебрегвате закони, създадени от равните ви. Вие, разбира се, не си давате сметка докъде може да стигне подобен, на пръв поглед незначителен инцидент, ако новината се разчуе — но ние си даваме сметка вместо вас! Ние ви съдихме за висше предателство. Като се съобразяваме с ранга ви, не ви осъждаме на трудов лагер... Пращаме ви в изгнание!

Младият човек остана с отворена уста, сякаш от строгостта на наказанието! Завинаги прогонен от градовете! Няма по-ужасна присъда за един патриций!

Съветникът продължи:

— Благоволете да последвате сега агентите от безопасността. Не се съпротивлявайте! Те имат заповед да ви унищожат при всеки опит, който би предизвикал скандал...

Екранът угасна. Единият агент се обади от вратата на кабинета:

— Екселенц... Бихте ли ни последвали?

Едва тогава той забеляза, че човекът носеше през рамо атомно оръжие. Вдигна рамене и се подчини на тъй любезната заповед.

След туй всичко стана много бързо. Един въртолет на Безопасността го понесе заедно с двамата му ангели-хранители в сградата на главната електронноизчислителна машина на купола. Там го отведоха в сектор „Самоличност“, където самият генерален директор на службата извърши екзекуцията: една перфокарта, няколко натиснати клавиша и край!

— Ето: 700-01-0003-S0042-VY не съществува вече. Той бе изтрит от паметта на машината. Най-късно след три дни това ще стане и във всички ЕИМ в системата... 700-01-0003-VY умря. В същност той никога не е съществувал, щом не сме запазили никаква следа от него! Можете да тръгвате, *скитнико*!

Един глисер го остави наскреде пустинята и веднага се върна. Не бе видял баща си.

Девојката пое дълбоко въздух с наслада. Хубав беше въздухът на простора, на свободата! След като стоя няколко минути неподвижна, тя потрепера. Леките ѝ градски дрехи бяха недостатъчни в пустинята, а

камо ли през нощта. Без да чака повече, Цила тръгна на път. Чакаха я четири или пет часа ход, докато стигне племето. Тръгна с широката равна стъпка на номадите.

Беше вече светло, когато забеляза най-послед познатия кръг на чергилата. Едно от тях — по-високо, червено — накара сърцето ѝ да затупти. Този неотдавна напуснат свят, който мислеше, че е загубила, беше неин — най-хубавият! Постът я беше забелязал вече. Няколко минути по-късно конниците галопираха към нея. Цила хукна към тях с протегнати ръце.

Прогоненият тръгна из пустинята, без да погледне куполите, които оставяше зад себе си. Не бяха посмели да посегнат на него, но го бяха осъдили на бавна, ужасна смърт! Той инстинктивно пое на югозапад. Може би там щеше да намери живот — онова момиче, на което нито името, нито близките знаеше.

Не го разбираше напълно, но не съжаляваше за постъпката си. Човек никога не съжалява за първата и единствена в живота си свободна постъпка! Единственото, в което можеше да се упрекне, е, че се бе върнал в града, като си мислеше, че е над законите, които патрициите бяха създали.

„Няма съмнение — липсваха ми бързина и въображение, за да се изплъзна“ — мислеше той, без да забелязва как няколкото часа неподчинение бяха направили мисленето му по-свободно.

700-01-0003-S0042-VY никога не бе вървял пеша. Скоро уморените крака на заточеника отказаха да го носят. Подутите му нозе се покриха с болезнени пришки. Той падна обезкуражен и без съпротива на земята. Що за лудост, да се надява да намери номадите! Нямаше никакви изгледи да стигне до някой лагер. Щеше да умре преди това! Вече усещаше жажда... Колкото повече време минаваше, толкова по-нетърпимо щеше да бъде.

Легнал на тази постеля от камъни, той се виждаше — труп с незрящи очи, който дивите кучета щяха да си оспорват. С ужас отхвърли това видение. Искеше да живее! Трябваше да продължи, да надмогне силите си, да върви, додето не угасне и последната искрица в него. Този бивш дълг номер, човекът без име, вдигна глава с нов прилив на енергия. Свали ботушите си, после разкъса единия край на

туниката и превърза горе-долу изранените си нозе. Обу се и отново се изправи. Първите стъпки го накараха да изкриви лице, но продължи.

Вървя часове наред. Катереше се и слизаше по скалистите хълмове и с цялото си същество ненавиждаше тази каменна пустиня, която го караше да се спъва при всяка крачка, да си удря глезените. Твърдият блясък на камъните уморяваше очите му, зачервени от праха и вятъра. Защото се бе надигнал вятър — отначало слаб, после посилен. Зад него слънцето започна да залязва, след туй се скри. После дойде нощта и тогава умората и тъмнината накараха младия човек да забави ход. Не чувствуваше краката си. Само изгарящата горчива жажда издуваше гърлото и удебеляваше езика му.

Изведнъж току пред него се чува едно, после две пиюкания. И други две до него! Потрепера от ужас. Бяха изпратили роботи. Явно патрициите искаха да го екзекутират далеч от хорските очи!

Младият човек направи завой и побягна. Спря го човешки глас, появил се в нощта:

— Не се страхувай! Аз съм, брат ти...

Изгнаникът се строполи, неспособен да помръдне вече. Тъмнината се разсея от бяла светлина. Нечии ръце го взеха, обърнаха го, свежа течност потече по лицето и горящите му устни. След няколко минути той се почувствува много по-добре.

— Вече цели два часа, откак съм се отклонил от пътя си и те търся! Не мога да се бавя много — в центъра ще се безпокоят, а не държа да ме сполети твоята участ!

Търсачът на скитници го гледаше объркан.

— Като за човек от куполите не се оправящ зле... Никога не бих повярвал, че можеш да изминеш толкова път!

Това беше оценка на професионален детектив... Заточеникът го погледна тъжно. Леко смутен, другият бързо подхвана:

— Пригответи ми сак с вода и припаси. Може би ще ти стигне, докато намериш скитниците.

— Благодаря ти, братко.

— Но кажи ми все пак, толкова ли беше хубава?

— Хубава беше. Но не заради това, ти не можеш да разбереш!

— Наистина! А и не държа, впрочем! Това е най-сигурният път да стигна до сегашното ти положение... Е, братко, сбогом! Направих

това, което бях длъжен да сторя, и повече не мога. На, вземи и тази пелерина. Студени са нощите в пустинята!

— Благодаря и сбогом!

Ловецът на скитници и неговите работи изчезнаха зад едно възвишение и отново се възцари тъматата и вятърът. Малко по-късно младият човек чу шума на машината, която изчезваше по посока на куполите...

Когато Игал, Марко и Ло пристигнаха с пленницата, Цила ги прие с облекчение и всички мълчаливо се прегърнаха. Момичето толкова се страхуваше това рисковано прежеждие да не се заплати с изчезването на трите момчета, че като ги видя тук живи и здрави, сърцето ѝ запрелива от радост. Никой не произнесе името на Ксуан. Какъв смисъл да се говори за тези, които вече никога нямаше да видят? Щяха да почитат паметта му, повече нищо не можеше да се направи...

Съсипана от тези три дни езда, пленничката едва стоеше на краката си. Легнала на земята, тя стоеше там немоцна, а номадите се струпаха да я гледат.

— Трябваше да я слагате от време на време по корем, напреко на седлото! — каза Ло с усмивка.

А Марко добави:

— Сигурно кожа не ѝ е останала на задника!

Не се подиграваше. Просто ездаческите мъки на младата жена я сближаваха с тях.

— Заведи я в моята каруца, ако искаш, Марко. Ще се погрижа за нея. Щом се почувствува добре, ще видим със Зорги какво ще я правим...

Хан се навъси.

— Животът е тежък и да храним още едно гърло...

Цила я успокои:

— Щом се оправи, ще я върнем! Мога да направя това за нея — един човек от ония в града направи много повече за мен! И после тя е тук по моя вина.

Увит в пелерината, той прекара нощта в шибан от вятъра скален заслон. Призори пи, яде и пое отново на път. След първите дни свикна и се окуражи. Не се страхуваше вече, че ще умре наред път. Единствената му тревога бе да не го нападне някоя глутница диви кучета.

Но малко по малко силите му намаляха и макар да беше пестил припасите си, една нощ той се оказа отново без храна. Тогава разбра, че ако в следващите часове не намери скитниците, нямаше да живее дълго.

Минаха още няколко дни и породеното от жаждата безумство завладя ума му. Някакъв животински рефлекс го караше все още да върви. После падна, вдигна се отново и пак падна с чувството, че е извървял километри между двете падания.

Още веднъж опита да се надигне, но се търкулна по гръб. Пустинята бясно се завъртя, хоризонтът се наклони и той загуби съзнание.

Племето остана на същото място още няколко дни — така бе решил Зорги. Всички знаеха, че това е абсурдната надежда Ксуан да се завърне. Една сутрин тежките коне разклатиха каруците. Стадото бавно потегли към зелените блата.

Отново на кон, безименната държеше Цила за ръка и се усмихваше. Тя бе открила толкова неща при номадите, че беше някак смутена и променена. Една нова добродетел узна тя: човешката топлина.

Целият комфорт на града не би й дал това задоволство, почерпено от присъствието на хора, които под грубостта си криеха голяма благосклонност. Щеше винаги да си спомня за тези жени и мъже, по-горди от патриции, които спяха сред добитъка си и ядяха малко, но умееха да се смеят. Никога нямаше да забрави горещите спорове вечер край огъня и тези диви и тъжни песни, в които се говореше за вятър, за жени, красиви като мустангите, за вечни приятелства и за свобода.

— Цила, когато дъщеря ми порасне, може би ще дойдем с вас. Ние ще ви научим на някои неща, а вие ще ни научите да живеем...

— С радост ще те приемем! Е, добре! Нищо не си забравила, надявам се? Трябва да вървиш на североизток. В торбата имаш компас... Като стигнеш близо до мястото, където те спряхме, ще напоиш и ще нахраниш коня за последен път и ще го пуснеш. Той сам ще ни намери.

Младата жена кимна утвърдително, махна за последен път за сбогом и се отдалечи от кервана.

Игал бе решил да я придружи. Изпитваше симпатия към младата жена и искаше да се увери, че всичко е наред.

Настигна племето едва в края на деня, когато всички се настаняваха на бивак за през нощта.

— Нещо лошо? — попита Цила.

— Не! Ще пристигне благополучно. Знаеш ли, мисля, че един ден тя ще се върне!

— Аз също — по-късно!

— А! Все пак, случи ми се нещо странно... Няколко часа, откак се бях разделил с жената и бях задрямал малко от равната стъпка на коня, когато изведнъж ми се стори, че виждам някакъв човек в пустинята. Вървеше пеш и беше странно облечен! Додето си потъркам очите, додето си взема бинокъла, той изчезна!

— Какво! И не отиде да видиш отблизо? — смая се Цила.

— Напротив, повъртях се малко наоколо, но нищо не намерих...

— Сънувал си — подразни го тя.

— Може би трябваше да търся още? Но аз бързах да се прибера!

Любопитството ѝ се събуди и Цила бързо реши:

— Сукама и аз имаме нужда от малко галоп... Цял ден след това стадо — ставам ленива. Ще ида там и аз да погледна.

— Право на североизток, на два часа оттук! — ѝ викна Игал, докато тя се мятеше вече на Сукама.

Пристигнало на определеното място, момичето записва с коня си все по-големи кръгове. И изведнъж, зад едно скалисто баирче, тя забеляза тялото. Човекът беше изтегнат по гръб със затворени очи. В това отслабнало от страдание и изнемога лице тя позна своя спасител от куполите. Сърцето му още биеше. Тя извади припряно една манерка. Повдигна с една ръка неподвижната глава и пъкна гърлото на манерката между стиснатите зъби. Още с първите капки от течността човекът се възвърна към живота и започна жадно да пие. Скоро той

отвори очи, разкриви лице за усмивка и отново припадна. Тогава Цила стори онова, което никоя жена от куполите не би успяла. Вдигна на ръце мъжа и го понесе към високия кон. Намести го пред себе си и като го крепеше на седлото, опрян в гърдите ѝ — със свободната ръка тя държеше юздите, — момичето се понесе обратно към лагера.

ОЩЕ ЕДИН НОМАД

Керванът бавно напредваше под изгряващото слънце. Съгледвачите бяха вече изчезнали в далечината, щастливи да се отлъчат малко в галоп. Нямаше да ги видят, преди да минат четири или пет часа, изгладнели и радостни, готови отново да се впуснат в някоя луда езда. Голям черен овен водеше стадото, а кучетата гонеха изоставащите с остър лай. В строен ред, конниците и чергилата заграждаха добитъка. Сукама си знаеше работата — тежкият товар сякаш не му струваше усилия. Без да има нужда от водач, той послушно следваше колоната.

Седнала до главата на спасения, Хан му прекрояваше дрехи от Ксуан. От време на време погледът ѝ се отделяше от ръкоделието и се спираше върху лицето на заспалия мъж. Откак Цила го бе довела предната вечер, най-много за две-три минути да си е отворил очите.

Бяха го накарали да пие и хапне малко, после бе заспал — този път здрав, истински сън.

— Историята се повтаря! Ти намери този мъж, както аз намерих баща ти умирац в пустинята! Вие ще се съберете и той на свой ред ще стане номад...

Цила прихна щастливо.

— Ехе! Като те слушам, бракът ни е вече обявен!

— Ще бъде! Ти си най-хубавата — здрава, а и силна! Това са качества, които мъжът цени...

Цила възрази засмяна.

— Боя се, че този няма същия вкус! Какво ще кажеш, ако го наречем Надир, като бащата на твоя баща, който толкова обичал едрите жени, че се оженил за една, с цяла глава по-висока от него!

— Цила! Не бива да се подиграваш...

— Виж, събужда се!

Младежът тъкмо отваряше очи и ги разглеждаше недоверчиво.

— Значи, успех... Как съм... Нищо не си спомням!

— Мъртвите не могат да си спомнят, синко, а ти беше почти мъртъв, когато Цила те откри...

— Трябва да ядеш и да пиеш, после ще поговорим — рече заповеднически девойката.

Помогнаха му да се изправи в постелята и докато се хранеше, Цила разказа как го бе намерила.

— Значи на теб дължа живота си!

— Не мисли повече за това! Впрочем ние сме квит... Нали заради мен те прогониха от куполите! Ще ми го простиш ли, Надир?

— Толкова се надявах, че някое събитие ще наруши монотонното ми съществуване... и ти дойде! Не, повярвай ми, няма за какво да се упрекваш!

— Вече прие номадското „ти“! О! Надир, много бързо ще свикнеш с нашия живот!

— Какво значи „Надир“?

— Това е името, което ти избрах. То е на прадядо ми, който...

— Цила! — отсече строго Хан. Младото момиче заключи със смях:

— Друг път ще ти обясня.

Новият скитник беше здрав по природа и бързо се възстанови от премеждията си. След няколко дни го видяха да ходи от човек на човек из бивака — участвуваше в работата, учеше се на номадски живот. Всички го приемаха добре, защото виждаха в него дар от небето, предназначен да замести Ксуан. Племето отново можеше да използва знанията на куполите. Засега Надир се учеше: учеше се да се събужда сред шумотевицата на мъжете и животните, да му се услаждат груби храни, да язди и да се разбира с коня, който Цила тържествено му подари, да спи през нощта в чергилото, разтърсвано от виелицата, да упражнява очите и ушите си, да проучва пустинята, да носи груби дрехи и да сеца приятелството.

Вечер, когато виждаше Цила как трие, чеше и милва Сукама, той гледаше ръцете ѝ, които вълнуваха със силата и сръчността си, и се чудеше защо ги е намирал за грозни. Едно само го смущаваше дълбоко, а и не разбираше — когато момичето прибираше косата си, за да я напъха под разкошния варварски шлем, след туй се мятеше на

огромния кон, за да изчезне в луд галоп, надавайки диви викове към небето. Той оставаше да се любува на хоризонта, тревожен и гневен едновременно. Понякога цели часове минаваха, докато се върне — прашна и капнала, с блеснали от възбуда огромни очи.

С времето той свикна с този странен обичай на номадите и се възползваше от отсъствието на момичето, за да поговори надълго и широко с Хан. Понякога младите мъже, обзети от желание за надпревара, настигаха Цила и я придружаваха в лудите ѝ препусканици. Тогава Надир кипеше от сдържан гняв и играта на Цила му се струваше дезертърство. В такива случаи той ставаше мълчалив, навеждаше очи, за да не вижда лукавата усмивка на Хан. С времето това „дезертърство“ вече му се струваше самото въплъщение на динамизма и прекрасната свобода на Цила. Оттогава той я прие безрезервно.

Но един ден...

Това бе една изключителна със свежия си въздух и блеснало слънце утрин. Керванът се точеше с обичайния си бавен ход сред една котловина, която сякаш нямаше край. Ръцете на Цила бяха обзети от трескаво нетърпение, което Надир се бе научил да разпознава, додето тя си слагаше шлема за поредната разходка. Изскочи като вихър от каруцата. Огромният Сукама ровеше нетърпеливо с копита — чакаше я...

Изведнъж Надир почувствува неудържимо желание да я последва и на свой ред да се понесе в галоп. След миг се озова на седлото. Обзе го чудна радост и отметнал назад глава, той викна с всичка сила:

— Йа! Йа!

Цялото племе със смях и задоволство закрепця след него, копитата на коня му разтърсваха земята и той се носеше към ездачката.

Тя се бе обърнала. Като го разпозна, лицето ѝ доби неописуем израз на щастие и по детски въодушевена, тя свали шлема и го развъртя над главата си. Косите ѝ се разпиляха чак до огромната задница на Сукама и възхитен, Надир си помисли, че това е най-красивата гледка, на която някога се е любувал. Размениха погледи, препуснаха право към хоризонта.

А в голямото червено чергило старата Хан избърса една сълза.

Надир обичаше да остава вечер край огньовете и да говори с мъжете на пустинята. Възхищаваше се от увереността на съжденията им, на невероятната леснина, с която усвояваха това, на което ги учеше, и най-вече на творческото им въображение. Ала от друга страна, празнотите в знанията за собствената им история бяха смайващи и младият мъж не разбираше защо бащата на Цила не ги бе запълнил. Може би е имал по-важни проблеми за разрешаване?

Една вечер Зорги помоли Надир:

— Разкажи ни за куполите. За нас, скитниците, дето винаги сме живели на открито, този свят е интересен!

— Заблуждаваш се, Зорги. Скитниците също произлизат от куполите!

— Ние мислим обратното. Откъде знаеш това?

— В градовете има машини, които са регистрирали в огромната си памет историята на човечеството. Достатъчно съм я изучил, за да те уверя, че скитниците също са живели под куполи.

— Разкажи ни!

— Куполите са били построени в тъмните времена на големия атомен страх. Цялото население на земното кълбо е намерило там убежище.

„Човекът завзе планетите на слънчевата система и изгради навсякъде градове. След много, много векове, когато стана ясно, че големият страх е вече неоснователен, земята се бе превърнала в пустиня, защото гигантските градове бяха изчерпали ресурсите ѝ. Човекът се отчаял: голямата му мечта да изследва вселената и да открие други човешки същества, които по закона на големите цифри той смятал, че трябва да съществуват някъде, рухнали. Цели поколения изследователи напразно се били трудили над този проблем. Междувъзвездното пътуване било вече неосъществимо! Уязвено в най-съкровения си стремление, човечеството получило тъжната увереност: вратите на вселената нямаше да се отворят за него, познанието на отвъдното нямаше да бъде постигнато... Подрязаните му крила, оловните му нозе го заробиха неотвратимо към Земята и към някои планети от нейната система.“

— Но, Надир! Всичко това ни е известно малко или много! Какво общо има то със скитниците?

— Стигаме и до това! Ето какво се е случило след векове на отчаяние: взели със себе си по едно животно от всеки вид, мъже и жени побягнали далеч от градовете, осъзнавайки, че с цялата си техничност градовете са станали гробница на една раса без илюзии и без надежди.

„Това е историята на първите скитници, които с невероятно ожесточение са оживели върху една почти стерилна земя, откривайки отдавна забравени добродетели и начин на живот.“

И Надир заключи:

— Там всичко е отврата, скука и пресита!

— Вярвам, дедите ни са страдали, че не могат да обиколят небето — забеляза мечтателно Зорги. — Но сега номадите от самото си раждане до смъртта, вечно бягащи от безименните и вечно заети да търсят прехраната си, нямат време да мислят за тия неща...

Някаква жена надигна дрезгав глас:

— Представи си, Зорги! Една планета със зелени пасища, с морета — и да е наша... Далеч от безименните!

Главатарят на номадите отвърна с лека горчивина:

— Ако съществуваше такава планета, тя нямаше да е за нас! Номадите са прекалено неуки, за да намерят ключа към звездите...

Надир излезе от този разговор дълбоко замислен: хората от куполите тъпчеха на едно място и деградираха, номадите бяха преоткрили свободата и ентузиазма, но трудното им съществуване пречеше на всякаква еволюция. Нямаше ли трети път, който би позволил на човечеството да направи необходимия скок към прогреса?

ПОСЛЕДНОТО ПЪТУВАНЕ

Като се събуди, Надир забеляза, че беше вече достатъчно светло, за да различава очертанията на предметите. Двете жени още спяха на двойното легло в дъното на чергилото. Закачлива усмивка заигра по лицето му. Това беше първата сутрин, в която той навлизаше във всекидневието, без да се пита: „Къде съм? Какво правя тук?“ Беше номад, просто номад.

Надир скочи на крака и бързо нахлузи дрехите си. Бяха студени, натезали от нощната влага. Движенията му леко разклатиха каруцата. Това беше достатъчно, за да изтръгне старата Хан от съня ѝ. Надир викна силно и радостно:

— Добър ден, майко! Раздрусайте тази мързеливка Цила — трябва да се приготви за тръгване! Отивам за конете...

Като дръпна платницето на стаята, той с две крачки прекоси банята, грабна от кухнята парче баница, останало от снощната вечеря, и пренебрегвайки малката стълбичка, скочи леко на земята. Закъсняваше за конете. Сукама протестира с шумно пръхтене. Младият мъж провеси на врата на всяко едно от трите животни торба с храна и започна да тимари Сукама. Докато работеше с чесалото, Вулф изникна изпод колата, протегна се дълго, после се потърка в него. Жребецът замърда нервно уши. Надир го потупа по гърба и пропъди кучето...

— Спокойно, Сукама! Хайде!... Дръпни се, Вулф, дразниш Сукама!

Кучето сви опашка и тръгна да обикаля из лагера. Мъгла обгръщаше кръга от чергила. Тук-там се грижеха за овцете — сиви силуети, безшумно заети с работа. Няколко юноши с подпухнали очи, с несигурни движения смазваха юзди и оглавници...

— 'брутро! — подхвърли Цила. — Студено е тази сутрин!

— Да... и виж — потънали сме в мъгла!

— Нормално — близо сме до тресавищата! Чувствувам вече морето!

— Мислиш ли, че ще стигнем дотам тази вечер?

— Ако всички сме готови навреме — непременно!

Те замълчаха. Надир се зае с една кобила, а Цила се захвана с друга.

Като изпълниха задължението си, те се приготвиха да влязат отново да пийнат чаша лике, което Хан беше приготвила, когато конете тревожно се размърдаха... Дълги тръпки надиплиха блестящата им козина, с клепнали уши те започнаха да цвилят, теглейки оглавниците... Почти веднага от всички страни се разнесе кучешки лай!

Хубава олелия се вдигна: блеене, цвилене, деца пищят, мъжете викат прегракнало — сякаш лагерът беше полудял! Скитниците заудряха наляво и надясно, пропъдиха кучетата, успокоиха конете и възстановиха спокойствие.

Тогава в настъпилата тишина се чу отдалеч отчетливият тропот на тежка препусканица. Не след дълго шумът се усили, дойде съвсем близко... после намаля. Конниците не бяха видели лагера!

Зорги даде заповед:

— Бързо! Настигнете ги!

Няколко мъже скочиха на конете си. Цила и тя се спусна към Сукама.

— Надир! Помогни ми!

Той ѝ направи стъпало с ръце.

— И аз идвам, почакай ме!

— Опитай наистина! Но нямаш време да оседлаеш... — отвърна Цила с радостен смях.

Каза го и пришпори жребеца след другите номади.

Надир изведе най-добрата кобила и с голямо усилие скочи на гърба ѝ. И той на свой ред се откъсна от кръга на каруците.

Не трябваше много време на Надир, за да забележи, че краката му не бяха още толкова силни, нито кръстът му толкова здрав, та да язди без седло. Застрашен да се изтърколи позорно на земята, той бързо усмири коня в равен ход. Заслуша се унижен в отдалечаващия се тропот на галопиращите и зави обратно...

Връщаха се и цялото племе тичаше към тях. Гонитбата бе продължила половин час. Чуха се ядни възгласи, когато ги видяха да се връщат само с един човек. Той беше в дрипи, без оръжие, с обезумял поглед. Щом стъпи на земята, конят му заобикаля около торбите с храна.

— Отказахме се да гоним другите, викахме, викахме — не ни чуват! — обясни Марко.

Зорги се обърна към непознатия:

— Какво ти се случи, братко? Доста ти е окаян видът!

— Стотици... от всички страни... цялото племе... десет дни в пустинята без храна... малко трева за животните...

Зорги разбра, че няма да измъкне от него нищо свързано, додето не се успокои, стопли и нахрани... Той разбута тълпата и поведе човека към своето чергило. Мина още час... Когато старият вожд се появи отново, само разтревоженото му изражение беше достатъчно, за да въдвори тишина. Той заговори:

— Били са осем души от племето Рам, подгонени от десетина дни... Рам и неговите хора се намирали на юг и се движели към тресавищата като нас. Безименните ги нападнали. Много безименни, със самолет, с много работи. Мисля, че в страха си нашият побратим преувеличава броя на нападателите... Навярно са дващестина души и осемдесет машини, защото всеки търсач на скитници командува четири от тях. Но цифрата си остава огромна! Никога не сме имали работа с толкова врагове наведнъж! Мисли, че той и другарите му са единствените, които са се спасили, и че безименните ще нападнат и нас! Можеш ли да обясниш какво става, Надир?

Надир беше объркан.

— Честно казано, Зорги, не разбирам... Всъщност, никога не съм разбирал! Обитателите на града не задават въпроси, а патрициите не се интересуват от неща, които не влизат в техните задължения. Казах ти всичко, което знаех... Зная го от устата на брат си — преследвач на скитници. Тоест, от един прост изпълнител. Всичко е точно разпределено при безименните... В това е силата на патрициите! Не убиват заловените номади, освен по някаква случайност — сигурен съм! Какво става с тях после? Неизвестно. Предполагам — каторжници... Защото брат ми беше нает от Центъра за заселване на морето и зная, че има доста трудови лагери. За пръв път чувам за

масова атака. Не, наистина не разбирам — освен ако не сме изложени на голяма опасност! Те имат достатъчно средства, за да изловят цяло племе. Трябва веднага да се скрием в блатата...

— А каруците? — попита старият Арко. — Няма да влезем с тях, я!

— Напротив! — потвърди Игал с хитро пламъче в очите. — Зорги е умен водач... Може да ни заведе направо до големите блата... Стигнем ли там, вече знаем няколко сигурни брода, които ще издържат каруците! В лагуната ще метнем маскировъчните мрежи и като прибавим тръстиките, можем да минем незабелязано!

— Но в големите блата няма много растителност! Ами стадото?

— Овцете и конете ще имат по-добра храна, отколкото в пустинята! В този район има много жълти храсти и диви моркови... Във всеки случай винаги можем да се преместим, като мине тревогата...

Погледите се обърнаха към Зорги. Той трябваше да реши. Във време на опасност по неговите решения не се спореше.

— Мисля, че планът на Игал е добър. Тръгваме към големите блата! Трябва бързо да караме. Ще рече, няма да има ездачи: всички коне, освен на Нандез, който ще води стадото, ще трябва да се впрегнат. По три в каруца. Който има четири, ще заеме един на тези, които нямат, за да вървят всички еднакво и да няма изоставаци. Тръгваме след четвърт час!

Дългият керван бавно напредваше. За този принудителен поход бяха оставили стадото в средата на колоната, а чергилата се точеха в индийска нишка. Най-отпред караше Зорги, следван от колата на Надир и Цила... На трудните места Цила скачаше на земята и бягаше пред впряга, за да окуражи Сукама. Когато трябваше да преминат някой склон, цялото племе спираше преди и след него, за да си отдъхнат животните.

Посред следобеда една каруца загуби ремъка на едното си колело. Загрятото от триенето, дебелото пластмасово покритие се бе разширило и изскочило от джантата. Трябваше да се чака пристигането на каруцата-работилница, която вървеше на опашката. Поправката забави племето с още двадесет минути...

В генералния щаб на преследвачите на скитници бе предадена нова информация на шефа. Той се усмихна победоносно и заяви на сътрудниците си:

— Готово! Успяхме да се сдобием със спътник за наблюдение. Племето е открито... Спряло е в четвърти сектор, на тридесет километра от големите блата! Пипнахме ги!

— Не съм толкова сигурен — възрази някой, — ако роботите не се страхуват от тресавищата, то нашите хора не се чувствуват добре в тях... Продължавам да смятам, че за предпочитане е да изненадаме скитниците сред пустинята. На мнение съм да се откажем.

— Съжалявам, 704-15-0043-B1007-BZ, но заповедите за посоката са изрични: след бягствата през миналите месеци трябва на всяка цена да възстановим броя на работниците в най-кратък срок. И тъй, при първата интервенция по въздуха загубихме трима души и един ранен, който ще остане напълно негоден за активна служба... Прекалено е! Трябва да се откажем от масираните операции на открито, докато изработим нова стратегия. А дотогава ще се възползваме от старата тактика на засада, но в голям мащаб...

В залата влезе един робот и подаде купчина листи на шефа. Безименният ги прегледа набързо и каза:

— Ето анализа на ЕИМ, изготвен на базата на нашите статистически данни за колективното поведение на скитниците... навици, затруднения, коефициент на несигурност на един керван... Племето е тръгнало от трети пустинен сектор, по посока на големите стари блата. Засега то не се движи поради някакъв инцидент — в тази връзка, забелязвам, че закъснението е по-малко от предвиденото, но във втората част на прехода, с умората, неизбежно ще се струпат неблагоприятията. С една дума, те ще стигнат до водата среднощ, към десет часа. Ще поискат веднага да се скрият в блатата. Само един брод е достатъчно широк и сигурен, за да си опитат късмета в тъмнината. Очертан е с червено на картата, която ще ви дам да разгледате. Продължението е просто: определили сме с точност до един метър мястото на четиридесетте чергила на лагера. Друго няма да изберат, можете да бъдете сигурни!

Шефът пусна картата да върви от човек на човек и продължи:

— Роботите, доставени на определеното място с помощта на товарни глисери, ще бъдат заровени в кръг, в предполагаемия ров на лагера — сред стадото и каруците. Преследвачите ще командуват атаката от разстояние откъм водата, където в лодки ще чакат...

704-15-0043-B1007-BZ отново поиска думата:

— Всичко това е чудесно, но забравяте едно: при опасност номадите не се подчиняват на съвет от мозъци, а на един единствен човек — вожда на племето. Освен това всеки от тях, бил той и най-бедният, може в момент на лошо настроение, на тревога или на най-просто предчувствие да даде някакво мнение, способно да му повлияе... Достатъчно дълго съм бил преследвач, за да знам, че пред гибелта реакциите на скитниците не могат да се предскажат. В такъв случай и най-добрата ЕИМ е обречена на неуспех!

Шефът на службата помисли малко, после реши:

— Смятам, че забележката ви може да се вземе под внимание. Ние изготвихме нова програма за ЕИМ и ще ѝ поставим по нов начин задачата. Всички решения, които тя отхвърли преди, трябва да се вземат под внимание така, че да се изготви един по-общ план за замяна, който може много бързо да се задействува в случай на грешка...

Един от присъстващите се намеси на свой ред:

— Преди да продължите, господине, бих искал да ви докладвам за една молба, подадена от преследвач в моята бригада... Става дума за 700-10-0055-Z0115-BY — прекрасен служител. Би желал да смени района си още днес!

— Добре де! Това е синът на федералния съветник 7001-0003-00042-BZ, нали? Пропаднал патриций, но докато е жив баща му, трудно е да бъде смятан за обикновен гражданин от категория 55... А и може би ще го реабилитират! Разрешавам, но се погрижете да бъде заместен преди деветнадесет часа...

Нощта беше тъмна, номадите дишаха с пълни гърди свежия въздух, изпълнен с водни изпарения. Начело на колоната, Зорги и другите мъже чакаха с нетърпение завръщането на разузнавача. Най-после Игал се върна.

— Прав беше Зорги! Големият брод е точно пред нас...

— Тогава, на път — да не губим повече време — скоро ще стане десет часа!

Но Надир не може да премълчи тревогата си. Като дръпна стария вожд за ръкава, той настоя:

— Не, Зорги, не трябва! Идеята ти не е добра!

— Защо?

— Помисли! Цял ден пътувахме в колона и можехме чудесно да бъдем забелязани. Ако безименните искат да ни атакуват, те вече знаят къде отиваме!

— Само един вертолет сме видели през целия ден!

— Те имат други машини, и то много по-ефикасни, отколкото допотопните вертолети! Например изкуствените спътници... ЕИМ главно, а аз зная техните възможности. Не можеш да си представиш какво могат да направят само десетина от тях, ако работят заедно! Ако безименните се интересуват от нас, то вече ни чакат там...

— Тогава ние сме загубени!

— Слушай, бих се учудил, ако една ЕИМ може да предвиди това, което ти казах току-що... или във всеки случай, да запомни всички възможности. Те са хиляди! Тази по-точно: четиридесет чергила, четиридесет командири, четиридесет индивидуалности, напълно свободни да вземат каквито искат решения! Милиони варианти, като започнеш от връщане назад пеша и свършиш с влизане в блатата заедно с овцете, оръжието и багажа! Една ЕИМ може да предвиди всичко, но не и реакциите на хората. Нека всички се разделим незабавно! Да разпределим добитъка и да си дадем среща тук след две или три седмици, когато опасността ще бъде по-малка... Дори и да има жертви, племето ще оцелее!

Зорги с мъка реши.

— Плашиш ме, Надир! Но съм съгласен... Питам се все пак дали не бягам от отговорност! Нека всяко семейство действа както пожелае, но да поведе овцете си и да ги пази докрай. След петнадесет дни ще се срещнем тук. Съветвам всички да се откажат от големия брод...

— Все пак аз с моите няма да се откажа — мисля, че Надир се лъже! — викна Игал и се втурна към чергилото си.

Наложил се да запалят лампите, за да разпределят добитъка, което не стана лесно. Животните бяха изплашени, а повечето номади —

недоверчиви! Най-накрая Зорги със сила възстанови доверието и дисциплината. Племето се пръсна, сърцата се свиха, чергилата потънаха в нощта със звънките стъпки на конете.

— Накъде ще тръгнем, Надир? — попита Цила, когато останаха сами.

— Не зная... Ти познаваш пустинята и блатата по-добре от мен!

— Пази добре овцете, Надир, не бива да ги губим! — заръча Хан.

Надир пусна каруцата напред и хвърли поглед към животните. Завързаният в края овен вървеше леко, а другите послушно го следваха. Той пришпори кобилата и зае мястото си отпред.

— Сега се сецам за едно хубаво скривалище! — каза Хан. — Един ден, когато племето се беше разположило в блатата, баща ти и аз случайно го открихме. Търсехме един овен, който беше избягал и...

— Мамо, моля те! Не ни е до спомени сега! Какво скривалище? Къде? Бързо!

— Един дол, достатъчно широк, за да скрие чергило. Имаше и храсти, и малко трева... Но ако се спуснем там през нощта, ще повредим каруцата!

— Ще я поправим! Но как да го намерим в тъмното?

— Слушай, Цила! Колко пъти сме ти казвали с Ксуан, че когато един номад направи интересно откритие за племето, трябва да се ориентира не само със знаци в пустинята, а и по звездите! А! Слушайте!

Зад тях до възбог се носеше страшно блеене, цвилене... Изтръпнаха. Надир се обърна към блатата.

— Пожар! Каруцата на Игал гори на широкия брод...

— Горките! Цяло семейство! Бяха седем... Старите, Игал, сестра му и трите малки!

— Нямаме време да жалим. Трябва да побързаем... Хайде, деца! — викна Хан разгневена.

Вярно говореше тя. Отпъждайки чувствата си, младите пришпориха животните, без да се съобразяват с умората от пътя.

Бяха впрегнали сега трите коня, а самите те вървяха пеш. Хан водеше Сукама за юздата със стиснати зъби, пренебрегвайки болките в

старото си тяло. От време на време тя се опираше на седлото, затваряше очи и в един кратък унес черпеше смелост да продължи нечовешкото усилие. Беше престанала да гледа небето. Долът трябваше да е съвсем близо... Ако не се бе заблудила!

— Майко — каза изведнъж Надир, — струва ми се, че забелязах едно много тъмно петна вдясно от нас! Да запаля ли прожектора?

— Не! — отсече Цила. — Няма нужда... и аз го виждам.

Момичето клекна, взе един голям камък и го хвърли натам.

Всички напрегнаха слух. Секундите се изтърколиха.

Чу се удар, втори, тътрене и сухото шумолене на храстите...

— Там е!

Обърнаха впряга и се приближиха. Цила мина напред с лъчевата си пушка в ръка.

— За да слезем, трябва все пак прожекторът... Вземи го! — нареди Хан.

Надир хукна към вратата на чергилото, скочи в преддверието. Бъркотията и скърцането на каруцата му попречиха да чуе какво още заръчваше Хан. И тъй като тя не повтори, той влезе, взе кутията с прожектора, поставена до един шкаф, и отново изскочи.

Хан пак се бе вкопчила в Сукама. Той я отмина, без да спира, като си мислеше: „Бедната Хан! Не издържа вече...“

Пушката на Цила слабо лъщеше на земята, въздухът беше изпълнен с пиюкания... Чуваше ли ги Надир? От няколко секунди истината се изправяше пред него, ала съзнанието му отказваше да я приеме. Той не можеше да откъсне очи от изоставената пушка. Не усети бодването в гърба — рухна поразен.

Големите глисери пълзяха живо. Фаровете им отпъждаха надалече тъмнината. Седнал пред бордовия видеофон, ръководителят на операцията докладва накратко:

— Поради непредвиденото разпръскване успяхме да атакуваме само тринадесет ключови позиции. Два преследвача, осем робота на обект, съгласно предписанията за безопасност... Седем поста не дадоха нищо. Баланс: двадесет души годни за работа. Много възрастните и много младите — общо седем души, оставихме приспани на място.

ТЪЖНА СВАТБА В ЕДИН НОВ СВЯТ

Надир отвори очи — огледа се наоколо, без да разбира. Тази дълга зала с ослепително бели голи стени нищо не му говореше. Поиска да се размърда, но ръцете и краката му бяха в стоманени гривни. Само главата му можеше да се движи. Видя, че го бяха завързали на маса с колелца и че не беше единствен в това положение. Можеше да види около и пред себе си петдесетина също тъй поставени тела. А може би и повече? Умът му се проясни и той си спомни: нападението... залавянето!

Но защо му бяха взели дрехите? Защо беше гол под чаршафа върху тази маса на колелца? Въпросите гъмжаха в главата му, без да намерят отговор.

В дъното на стаята безшумно се плъзгаха врати. Толкова врати, колкото и редици подвижни легла. Надир не забеляза как се бяха отворили, а те вече се затваряха зад трите редици легла, които изчезнаха пред очите му. Стори му се, че това колкото обезпокоително, толкова и неразбираемо положение трая часове. На равни интервали потегляха нови редици легла. В залата цареше мъртва тишина, сякаш трупове бяха покрили с тези чаршафи! Младият човек бързо отпъди тази мисъл. Навярно приспивателните действуваха по-силно на номадите, отколкото на човек, роден в куполите, години наред вземал успокоителни... Неговите братя по нещастие спяха, непознали още ужасната тревога, която го душеше. Ами Цила! Дали и тя беше сред тия застинали фигури, обречена на страшна участ?

После се случи неизбежното. Привлечено като от магнит, леглото на Надир се плъзна към зейналата врата и едва преминал я, младият човек с ужас разбра къде се намираше: операционна зала. Десетина хирурзи и много работи чакаха новата партида. Ръстът на Надир и късите му за номад коси привлякоха вниманието им.

— А, изменник! — учуди се някакъв глас.

Един човек се наведе, разгледа го хладно и добави:

— Така е, дявол да го вземе! Двойна доза упойка за него!

Две ръце хванаха ръката му — почувствува някакво бодване и се унесе...

Надир нямаше представа за времето. Спеше, ядеше и това бе всичко. Един ден се събуди и се изправи в леглото си. Паметта му се възвърна изведнъж. Около него познати и непознати лица изплуваха на свой ред към действителността. Тридесетина души се връщаха малко по малко към живота.

Надир стана със странно усещане в гърба. Първите крачки го накараха да се олюлее. Трябваше да се опре на леглото, за да не падне. Миг след туй се почувствува добре и тръгна по пътеката между леглата. Искаше да знае кои бяха другарите му по плен и дали Цила се намираще сред тях. Но от пръв поглед разбра, че в залата нямаше нито една жена.

— Надир!

Олюлявайки се, към него идеше Игал. Стиснаха си ръцете. И други приближиха. Бяха Гор — онзи, който знаеше изкусно да подковава конете, и двамата му млади сина — Малик — тази сила на природата, Олаф, Клайн и други, или осем мъже и шест юноши от племето Зорги, заедно с дванадесет номади от друго племе.

В продължение на няколко секунди те намериха някаква утеха в тези първи срещи, след туй последваха тревожни възгласи в хор:

— Имаш два големи кръгли белега на гърба си!

— Ти също!

Последва бърз взаимен преглед. От двете страни на гръбначния стълб всички имаха по един кръгъл възморав белег около десет сантиметра в диаметър.

— Надир, ти трябва да знаеш какво са ни направили! Обясни ни!

— Искаш да кажеш, че този човек е безимен?

Четирима души се приближаваха с див пламък в очите. Както бяха отслабнали, гневът им можеше да бъде опасен. Мощната фигура на Малик застана помежду им.

— Казва се Надир. Има същата участ като нас и е един от нашите... Трябват ли ви други разяснения, братя?

Единият от мъжете се съгласи и махна примирено:

— Имаш право. Няма значение откъде идва, щом страда заедно с нас! Сигурно ще може да ни обясни какво се случи с нас и каква съдба ни чака?

Надир поклати тъжно глава.

— Нищо не зная!

— Къде са жените? Дечицата ни? Къде сме?

В тази свръхтревога с известно облекчение скитниците видяха, че в стената се отваря една досега невидима врата. Всичко друго беше за предпочитане пред ужасната несигурност, която ги измъчваше. Появи се някакъв безимен, заобиколен от свита въоръжени работи.

Човекът ги огледа преценяващо за момент, с видимо задоволство. После заговори:

— Намирате се в западното континентално плато, на равнището на океан А. Долните етажи на тази сграда са под водата. Още по-надолу, далеч от повърхността се намират фабриките за филтриране и хомогенизиране на планктона, за отглеждане и сушене на зелените водорасли, кланиците... Там ще работите! За да ви улесним в този труд, ние ви подложихме на малка интервенция, която ви прави годни да живеете като рибите в морето. Не бихте могли да разберете подробностите на тази операция... Достатъчно ви е да знаете, че са ви присадили камък-сюнгер от Марс, който филтрира кислорода от водата направо в дробовете. Тази система ви прави истински амфибии. Затваря се автоматично на суша, където ще си дишате като всички хора, и се отваря, щом влезете във водата. Много бързо ще свикнете... Срещу труда си ще получите храна и удобно жилище. Всеки, който откаже да работи, се премахва. Още сега се откажете от всеки опит за бягство — невъзможно е. Ще имате пазачи-роботи, а всяка педя от крайбрежието е под наблюдение... И още нещо: Ние затваряме само годни за работа хора. Заловените погрешка малки деца и старци са върнати на свобода. Свършено е с безполезния ви живот на скитници.

Поразени, смазани, номадите изслушаха тази реч, без да помръднат. Действителността бе по-ужасна от всичко, което можеха да си представят. Като уплашено стадо те не оказаха никаква съпротива, когато в малка кръгла стая ги накараха да облекат меки водолазни костюми, идеално прилепващи към тялото и цепнати на гърба, за да оставят свободни присадките. Шлемът беше свързан с костюма и засега висеше на гърба им като корава качулка. Всичко стана много

бързо: безименният и свитата му изчезнаха, скитниците внезапно усетиха, че пропадат... Веднага след това една стена се повдигна леко към тавана. Водата буйно нахлу и заизпълва кабината. Чува се панически викове, после гръмогласен високоговорител заповяда:

— Наложете шлемовете!

Надир и някои други побързаха да се подчинят, а другите гледаха с изхвъркнали от орбитите очи как тъмната вода ги поглъща. Трябваше да им помогнат и насила да поставят шлемовете на някои от тях. За секунди изпитаха непреодолим задушаваш страх, докато водата ги покриваше. Замахаха безпомощно с ръце, след туй камъните-сюнгери от Марс замениха дихателната система, филтрираща необходимия кислород, и дробовете заработиха отново, захранени по този необичаен начин.

Отвън един човек в същия черен костюм им правеше знаци да приближат. Изумени, че са още живи, те се подчиниха. Дълги тръби по земята и други, закрепени към широките постройки, които ги обграждаха, ярко осветяваха мястото.

Надир реши, че това е нещо като фабричен двор. Изведнъж, сякаш падаха от небето, цели гроздове червени сфери се спуснаха с въртене към тях. В продължение на минута или две те танцуваха някаква странна сарабанда — въртяха се, кръстосваха се и най-сетне спряха на едно място... Отсега нататък всеки новодошъл щеше да си има личен пазач, винаги на метър разстояние, без да може да се отдели някога от него!

Номадите стояха страхливо притиснати един до друг и поглеждаха уплашено наоколо.

Човекът им се усмихна и махна успокоително с ръка. Разви един кабел с безброй ръкохватки по него, взе ръката на Надир и я постави на една от тях, като подкани и другите да сторят същото. Когато всички скитници се наредиха в индийска нишка, хванати за корабното въже и с плаващите над главите им сфери, човекът ги повлече, самият той теглен от един хидродвигател...

В този странен впряг започна дългият оглед. Първо — заводът за обработка на планктон с чудовищните бъчви, с филтрите и шлюзните врати, командувани от мъже и жени, които следяха нивото на кафеникавото пюре в огромния прозрачен котел в дъното. Там с помощта на ръчки и бутони работници задвижваха палети в котела.

Разпределяха планктона, като го отпращаха към различни канали, а отпадъците отделяха за преработка. После минаха през залите за стабилизиране и сушене.

Посетиха и развъдниците, където рибата бе подредена по големина и вид. Имаше финта, херинга, сардини, трициона, сепия и малки калмари, преминаващи от едно отделение в друго, според сезона и времето за мръстене...

На друго място пък бяха кланиците за едри животни от стадата. Сетне водачът ги заведе в парниците. Там сееха, присаждаха. Някои растения, израснали грамадни поради непрестанния подбор, с тъй бързо ускорение и растеж, че се забелязваха с просто око — изискваха непрекъснато кастрене и внимателно наблюдение, заемаха специално отделени за тях огромни зали.

Колоната смаяни номади гледаше всичко това с мрачен поглед. Освен Надир само най-младите гледаха странното представление с известно любопитство. На повечето от тях трансплантацията в този воден свят действуваше като кошмар. Бяха вцепенени. Водачът им явно реши, че този пръв контакт е достатъчен, защото обърна гръб на лагера и ги повлече към селцето за отдых на подводните работници. Широки празни пространства разделяха вместо улици групите жилища, построени върху пилоти. Бяха изградени от отделни модули, наредени като керемиди едни в други, в една безкрайно променлива архитектура. През целия път червените сфери ги следваха стъпка по стъпка. Надир ги бе разпознал веднага. Но защо той забелязваше всяка подробност, а другарите му не реагираха? Живи мъртъвци! Младият човек си спомни дългата агония в пустинята. Макар и затворник, превърнат в амфибия, той беше жив! Само да намери Цила, после щеше да види...

Потънал в мислите си, Надир изведнъж забеляза, че се движи между пилотите. Водачът пред него забави, после спря хидродвигателя и с един тласък го гарира в някаква ниша. Той стана, влачейки човешкия грозд, и Надир изведнъж изплува след него в една стая, пълна с народ. Човекът го поведе към стълбата — вече се протягаха ръце, хващаха го, сваляха му шлема... Някакъв глас го посъветва:

— Дишай полека, не говори... След няколко секунди всичко ще е наред!

Като в мъгла Надир видя, че и с другарите му се занимаваха по същия начин. За миг почувствува ужасен задух. Той пое жадно въздух и болката престана. Отново дишаше като човек.

Отворът, през който бе пристигнал, беше нещо като басейн в центъра на една много яркоосветена стая. Навсякъде бяха пръснати маси и фотьойли, от които подводните работници се надигнаха да ги посрещнат. Изведнъж се чу вик:

— Надир!

Едни огромни очи и коси тичаха към него. Той взе в прегръдките си отново намерилата се Ци́ла.

Около тях се наблюдаваха и други подобни сцени. Неразделните номадски семейства се събираха с радостни сълзи. Ци́ла бе затворила очи и тихо плачеше на рамото на Надир. Всички от племето Зорги бързо се разпознаха и събраха. Благородните им души получиха дълбоко удовлетворение, щом узнаха, че само малка част от каруците са пленени.

Лицата се пооживиха, погледите просветнаха.

Един работник се приближи към тях:

— Бъдете добре дошли, братя! Всяко семейство ще има за водач по един от старите работници — да го настани в новата му къща и да го осведоми за всичко. Разбира се, няма да сте отделени от племето и в свободното време ще бъдете заедно!

— Не ме оставяй, Надир! — разтревожи се Ци́ла.

При тях дойде един широкоплещест мъж с открито лице и сърдечна усмивка.

— Аз ще бъда вашият настойник — казвам се Арп.

— Аз съм Надир, а тя — Ци́ла!

— Жена ли ти е?

Надир се смути:

— Ние... Не още!

— Не искам да ни разделят! — погледна уплашено Ци́ла.

— Ами оженете се! — посъветва ги Арп с усмивка.

После попита:

— Има ли някой от племето, който е съгласен да ги ожени?

Грамадният Малик пристъпи напред и тежко рече:

— Аз ще ги оженя!

След туй се обърна към младите и добави съкрушено:

— Номадските сватби се правят на коне. Украсява се чергилото на младоженците и цялото племе се весели... Тук, макар и далеч от любимата ни земя, ще повтора за вас обредните думи, които свързват мъжа и жената...

„Нека твоят кон бъде неин кон, твоите овце — нейни овце, вземи я в твоята каруца... Чада волни на пустинята, вие сте едно!“

Никоя сватба не е била по-кратка и по-тъжна! С объркан и навлажнен поглед скитниците слушаха старинните думи, напомнящи им за техния изгубен свят. Силно изправена, с вдигната глава, Цила плачеше. Арп демонстрира твърдост на характера и грубо наруши атмосферата на емоции и носталгия. Рязко отсече:

— Пустинята е зад нас! Да я обичаме нежно като прекрасен спомен, а след туй нека се обърнем към това, което е пред нас, и да се научим да живеем! Надир и Цила, народът на хората-риби, към които и вие сега се числите, ви желае щастие, защото щастieto е винаги възможно! Обичайте и почитайте морето — то е извор на всякакви блага. Чрез него може да възкресим надеждата!

Без да се бави, Арп поведе младите хора към водата.

— Сложете си шлемовете — още един-два скока и ще можете да влизате и излизате от водата без всякакво затруднение. Застанете пред мен и повтаряйте моите движения. Плуването е най-добрият начин за придвижване, когато човек не разполага с превозно средство. Да се върви е бавно и уморително... Хайде, не се колебайте повече! Скачайте!

Арп даде пример. Надир и Цила надвиха нерешителността си и го последваха, хванати за ръка. Неприятният ефект беше много кратък и не тъй мъчителен както преди.

„Свикваме!“ — помисли си Надир с изненада.

Те се заеха несръчно да повтарят движенията на своя водач, спирайки от време на време да си починат. Пресякоха пътища, озоваха се сред други пилоти и изплуваха в нова шлюзова камера — много по-малка този път. Нямаха нужда от помощ, за да влязат в стаята и си махнат шлема.

— Ето я къщата ви. Шлюзът се затваря с плъзгаща се врата като тази. Посетителите могат да съобщават за себе си, като дръпнат шнура

на ей това звънче... Сваляйте вече костюмите. В стаята ще намерите по-леки дрехи. После ще поговорим!

В банята течеше обезсолена вода. В кухнята цареше изобилие и разнообразие на храна. Надир забеляза, че мебелировката е от преди три века, но за номадите това бе нечуван комфорт.

— Около сто лагера като този са пръснати по бреговете на земното кълбо. Тяхната продукция изхранва цялото население в куполите! Земята е мъртва и вече нищо не ражда. Единствено морето остава неизчерпаем извор на храна.

Тъй като младите хора мълчаха, Арп продължи:

— Скоро ще разберете, че един работен ден тук не е тъй изтощителен, както пет часа езда например! Благодарение на многото движение, тази работа не е монотонна. Жилищата са замислени така, че да си почиваме приятно! С една дума, всичко е пресметнато да се приспособим лека-полека напълно към новото си положение!

— Никога! Ще намеря начин да изведа всички от тази гробница и ние ще се върнем в пустинята! — възропта гневно Цила.

Арп внимателно отвърна:

— Не мисли повече за твоята пустиня, Цила! Не ще я видиш никога вече! Всеки, който се е опитал да го стори, е намирал смъртта си... Но запомни думите ми: обичай и почитай морето — то е извор на изобилие. Чрез него може да възкресим надеждата!

— Ела при мен! — повика я Надир.

Тя се сви в ръцете му — залюля я като малко момиченце.

— Не плачи, Цила! Живи сме и аз те обичам...

ПАСТИРИ ПОД ВОДАТА

Тиха музика изпълни камерата. Цила отвори очи и се огледа с учудване наоколо. Надир бе станал вече. Беше сама.

„О да! Лагерът в морето!“

Музиката идваше от един високоговорител, вграден в стената до леглото. Цила скокна от постелята, нахлузи един халат. Отвори вратата и влезе в следната стая. Там се чуваше същата музика, само че примесена с шума от тенджери в кухнята и плисъка от душа в банята.

Един малък фотьойл пред нея сякаш протягаше ръце. С гневен ритник тя го обърна и се тръсна на мекия килим. Закри глава с ръце и захлипа.

— Цила!

Арп беше застанал на прага на кухнята с кана димящо лике в ръка и я гледаше със съчувствие.

— О! Ти не можеш да разбереш, Арп! Тази идиотска обстановка... този отворителен комфорт, тази музика! Повръща ми се от всичко това, Арп! О, милата ми пустиня!

— Цила — отвърна Арп пребледнял, — пустинята, конете, блатата, свободният живот... Свършено е! Изпитал съм всичко това и отчаянието също. Но един ден разбрах... Хайде! Много е рано още да ти говоря, наистина! По-добре ела да закусиш, цял ден работа те чака.

В това време Надир излезе от банята още мокър. Цила стана и се хвърли в ръцете му, обляна в сълзи...

— Да избягаме, Надир! Трябва да опитаме да се спасим! Искам да видя отново пустинята, да намеря Хан и племето!

Надир размени отчаян поглед с Арп и внимателно отвърна:

— Някой ден може би, Цила... Но засега нищо не можем да опитваме! Трябва да сме силни, да си възвърнем увереността!

Цила изведнъж се успокои, хладнокръвието ѝ се възвърна.

— Прости слабостта ми, Арп! — помоли тя. — Дори не се сетих да те попитам добре ли спа на този глупав килим!

— Всичко е наред... спях като заклан! Добре! Ще ядете ли сега?

Хапнаха малко концентриран планктон с по една голяма чаша лике. По време на закуската Арп им задаваше въпроси:

— Не успяхме да поговорим снощи... От кое племе сте?

— От племето Зорги. Имахме четиридесетина чергила... — обясни Ци́ла.

— Хубаво племе, спомням си го! Голямо ли беше семейството ти?

— О не... Преди не знам вече колко месеца хванаха Ксуан — брат ми. Нямам вече никого на света освен майка ми Хан и Надир, моят Надир!

— И тъй, ти си сестрата на Ксуан! Любопитно... Когато той дойде и на него му бях водач.

— Ксуан! Ксуан е тук? Но къде, Арп, къде?

Арп побърза да отговори:

— Не си прави илюзии, Ци́ла! Ксуан не е в лагера от месеци вече. Брат ти е истинска мина от знания — беше изпратен там, където знанията му са по-нужни, отколкото тук.

И Арп продължи, без да се съобразява с разочарованието на Ци́ла:

— А ти, Надир? Имаш ли някакви способности?

— Надир е бивш безимен — патриций, който е повече... — откри Ци́ла.

Жив интерес пламна в зениците на Арп. Надир го забеляза и се учуди на привидно незаинтересования тон, с който подводният работник попита:

— А! С какво се занимаваше в изкуствения град?

— Ръководех един отдел в Междупланетното общество по електроника. Това е най-голямата компания на...

— Да, зная... Тогава ти знаеш много за ЕИМ?

— Е... поне на теория!

В този момент един глас от високоговорителите прекъсна разговора.

„Работници от сектор В! Ето с какво ще се занимавате през деня: Блок А от 1-ви до 15-и модул — в ремонтните работилници. От 16-и до 30-и модул — в кланицата. От 30-и до 45-и модул — в сортировъчната за планктон. От 45-и до модул номер 1 — в сушилнята. Модул 101-в талофитната плантация! Пред вратата ще ви

чака глисер. От 102-ри до 109-и модул — в школата за пастири. Работният ден ще започне след четиридесет и пет минути! Край!“

Предаването прекъсна. Арп промърмори раздразнено:

— Можеха да ни оставят да чуем и плана на блок В! Аз живея там — обясни той, — ще трябва да питам в координационния център... Добре, бързо облечете работните си костюми — излизаме след десет минути. И не забравяйте шлемовете!

Когато се върнаха в стаята, Арп добави:

— Ще ви придружа до работилниците. Ще трябва да ви взема на обяд и да ви доведе тук. Опитайте се да запомните пътя и да се ориентирате в лагера. Вече няма да ви придружавам, когато тръгвате в три часа... Ако се загубите, влезте в който и да е модул и ми телефонирайте. Номерата съответствуват на регистрацията: моят е 26876. Да вървим сега!

Тримата надянаха шлемовете си, после Арп повдигна плъзгащата се врата на шлюза. Скочиха един след друг във водата.

Като се изключи пътят от техния модул до работилниците, Надир и Цила прекараха този пръв работен предиобед в едно задушно хале. В ремонтна работилница № 10 разглобяваха малки работи с цел да се уверят в доброто състояние на гарнитурите, които предпазват техния мозък — микропроцесора. Щом забележеха някоя прогнила гарнитура, махаха я и я поставяха за анализ в една електронна машина, която автоматично даваше справка за дефектната част. Всеки десет минути един асансьор отиваше до повърхността и донасяше резервни части от складовете на безименните... Цяла мрежа от камери-шпиони обикаляха около земята, а три работа-пазачи очакваха пред вратите евентуална заповед за намеса от контролните зали там горе, под небето...

На всеки осем работници имаше по двама от предишните, които ръководеха и обясняваха работата.

— Роботите, които проверяваме, се използват във външните плантации. Те са тясно специализирани и могат да изпълняват само точно определена задача. Този тук рови земята — за паразити. В съседната работилница се занимават с верижните прешлени на двигателните им гъсеници.

— Но защо безименните не използват само роботи при експлоатацията на морското дъно? — попита Цила.

Надир ѝ обясни:

— Защото не е възможно да се съберат в една-единствена машина всички способности на човешкия род, Цила. Могат да се създадат хиляди апарати, но за да се координират действията им, са нужни все още и хора... И после, имам чувството, че безименните проявяват или скъперничество, или прекалена предпазливост спрямо нас... Всички тези машини биха представлявали археологически останки горе на земята!

Предиобедът се изтърколи монотонно. Надир отбеляза само един нов факт, но като помисли, стори му се, че е много важен. Всичко стана много бързо: старият работник Пио, който работеше вдясно от него пред тезгяха, изтърва от несръчност полукълбото с микропроцесора на една машина. Веднага един от трите работа-пазачи се спусна нататък и изтегли от ръцете на Пио полукълбото, което той вдигаше вече. При удара няколко платки с фин електронен монтаж се бяха откачили и висяха на многобройни жички. Роботът изчезна в съседната работилница... Работата продължи, сякаш нищо не бе станало. Бързата размяна на думи между двамата стари работници не убягна на Надир.

— Пипнах я! — прошушна Пио.

— Точно която ти трябваше?

— Да...

Надир разбра, че Пио бе успял преди малко да скрие нещо. Но как? Ръцете му бяха празни, подът — идеално чист. Какво смяташе да вземе оттам? Звънецът за края на работния ден прокълтя, преди той да успее да намери задоволителен отговор.

Следвани доста плътно от Пио, Надир и Цила стигнаха в огромната шлюзна камера на работилниците. Пио помогна на Цила да си сложи шлема и я накара веднага да се спусне във водата. Надир си помисли, че е малко груб, но не каза нищо и също скочи. Отделиха се от пилотите и се озоваха сред вълните на централния двор. Над главите им дискретно плаваха червените сфери и надзираващите роботи. Към тях се приближи двуместен подводен ял. Видяха, че е Арп. Цила се качи зад него, Надир се хвана отзад криво-ляво и тръгнаха. Водата по „площада“ и по главните улици беше мътна — там, къде умело, къде неумело, плаваха безброй хора-риби... Надир

обаче забеляза, че се движеха по широката Х, обозначена с голямо ярко осветено табло. Най-накрая свърнаха в малка уличка, наречена „В“. Това беше техният квартал, с техния блок модули — първия вляво. Арп спря яла под пилотите. Надир мина през шлюза.

— Ако можех да пипна шегаджията, който ми е погодил този номер! — беснееше Цила, когато стъпи във всекидневната.

Току-що бе свалила шлема си и размахваше яростно монтажната платка. Надир избухна в смях и обясни:

— Това е работа на Пио! Чудех се къде може да е скрил този чип... Ами в шлема ти, много просто!

— Не е много смешно! Бях мрачна през половината път, а в останалото време ме сърбя вратът!

— Няма страшно, Цила — намеси се Арп, — мисли си, че без да искаш, си се включила в огромната мрежа за солидарност на работниците под водата... Пио, естествено, ще дойде да вземе този чип. Ще го предаде на някой друг и от ръка на ръка още тази вечер ще бъде извън лагера! Утре някой пастир ще го отнесе в открито море... След пет, след десет дни той ще е преминал стотици мили под водата и ще е пристигнал...

— Къде? — попита Надир.

— Няма значение къде. Там, където хора-риби като нас работят за пълното ни освобождение.

— Защо толкова много тайни — страхувате се от предателства? Струва ми се, тук всички сме едно.

— Не се заблуждавай! Безименните наложиха тук хитър режим... Те контролират работата ни, оценяват, награждават... Един получава ял, друг — по-хубави мебели за модула си, друг пък някой — позволение за „президентския квартал“, където къщите са широки и имат малки видеоапарати, по които получават някои новини от Земята... Цяла една ефикасна система от съблазни и поощрения, които карат някои от нас да се примирят и да бъдат доволни от съдбата си. Те са малцина, но са опасни, защото се противопоставят на всичко, което би могло да застраши новото им положение. Те наблюдават и разпределят работата, пряко общуват с безименните.

— Примирени номади? Глупости! — възмути се Цила.

— И все пак, те съществуват! Не трябва да ги съдим прекалено — умората обяснява много неща... Трябва обаче да бъдем

изключително предпазливи. Знайте все пак, вие двамата, че направих малка анкета сред вашите брята по племе. Скоро нашата нелегална организация ще има нужда от вас. Чакам заповеди. Човек като Надир не трябва да се занимава с нискоквалифициран труд, а възможно е ти, Цила, след като си успяла да влезеш в куполите, да ни бъдеш много полезна...

Звънецът на шлюза извънтя. Посетители...

Надир дръпна вратата. В стаята се втурна Игал, следван от Пио, който бързаше да прибере чипа. Той се извини, даде мъгляви обяснения и си тръгна, придружен от Арп.

Малкото стадо от сиви китове се движеше към повърхността на водата с разперени като грамадни крила гръдни плавници. Състоеше се от шест женски, един мъжкар и три китчета. Често някой от гигантските бозайници се спускаше на двадесетина метра дълбочина, обръщаше се грациозно, изкачваше се отново като стрела, раздвижвайки водата с прекрасната си опашка, и с фантастичен скок мяташе над вълните двадесет и четирите или двадесет и шестте си тона! Погледнати отдолу, те приличаха на подлудели кораби. Пастирът извади от бързия си ял подводен рог и три пъти натисна бутона. Разнесоха се три ултразвукови сигнала. Няколко секунди след това петте му тихи и неспокойни косатки се въртяха около него. Едната бе почти десет метра дълга. Той им раздаде няколко парчета месо, после ги отпрати нагоре с продължителен сигнал на подводния рог.

Добре дресирани, косатките обградиха стадото, което веднага се гмурна, но вместо да се впуснат в панически бяг от потомствения си враг, сивите китове заплуваха към човека. Пастирът видя, че една женска се насочи право към него. Ставаше все по грамадна и пограмадна, додето се превърна в някаква безформена маса, закриваща цялото му полезрение... Почти в последния момент с гъвкаво движение на опашката тя заобиколи човека и се спря близко, последвана от другите. Пастирът бързо прекрати преследването на косатките. Китовете се чувствуваха в безопасност при човека — не биваше да се разочароват.

Той се приближи до женската, вече заобиколена от облак рибичистачи, и я поглади отстрани. Тя заплува от единия борд до другия в

знак на очевидно задоволство.

Не я гали дълго... Беше време да се връщат! „Диа е доста нервна, откак ѝ взеха китчето!“ — помисли той, подкарвайки яла.

След няколко мили плуване, което прекъснаха, за да изхвърлят над водата нечистия въздух от дробовете си, животните се напъхаха в заслона — широк триъгълник, чийто три върха се определяха от три острова сред океана.

Пастирът се увери, че роботите теглят както трябва преградните мрежи, след туй поведе орките към един склад да ги нахрани. После отиде със скутера да си почине в малката си хижа. Червената сфера, неуморен пазач, го следваше откъсо. Цял ден не се бе откъсвал от него.

Като спря пред жилището си, той забеляза една афала да си играе около пилотите до бърз подводен глисер. Червеното кълбо плаваше около шлюза. Щом слезе от скутера, малкият делфин — голям във всеки случай колкото самия него — дойде да се отърка в краката му. Той се усмихна под шлема си и му даде последните късове месо.

Някакъв човек чакаше в единствената стая на хижата. Пастирът отмахна бързо шлема и радостно поздра ви своя гост:

— Радвам се да те видя, Пит! Вече шест дни никого не съм виждал, а няма да ме сменят до другата седмица!

— Ами аз, Прах! Почти месец, без да срещна жива душа!

— Седни, ще приготвя нещо за хапване!

Прах отиде в кухненската камера и се зае с яденето. Храниха се мълчаливо, леко учудени, че се намират в това място — двама номади от едно и също племе, срещнали се след дълги дни самота на сто и шестдесет метра дълбочина в океана! Прах пръв подхвана разговора:

— Има поща за организацията... Два чипа като че ли и важно съобщение. Трябва да ги отнесеш в скривалището при червените рифове и да вземеш отговора.

Прах се вдигна от масата и извади от една ниша непромокаема торбичка. Подаде я на Пит с думите:

— Ето! Няма да се претовариш, но внимавай да не я загубиш!

Пит поглади леко Рама отстрани. Рама беше водачът на стадото. Между него и Пит съществуваше истинско приятелство. От обич Рама се подчиняваше сто пъти повече, отколкото би го правил по принуда.

Благодарение на това разбирателство човекът-риба бе гледал морето и бе видял огромни полегнали от лек полъх ливади, плодородни хребети, пълни с дивеч гори — охолен свят с разнообразен пейзаж и разкошни цветове.

Пит се отдели от любимото си животно и погледа как преминава стадото. Сега делфините плуваха спокойно в очакване на мига, в който, обзет от прищявка, Рама ще ги отведе там горе, да полудуват с вълните.

След един час афалите навлязоха в една гърловина между две рифови вериги. Това място гъмжеше от риба — любима храна за афалите. Животните се спряха и заровиха муцуни в растителността.

„Ето го най-послед червения риф!“

Като остави яла си в една пясъчна долчинка, Пит взе торбичката и заплува към тъмната паст на една пещера.

Няколко минути по-късно той се върна с празни ръце и направи ужасна муцуна на работа си.

Останалата част от пътя до хижата измина без затруднения. Стадото бе затворено в заслона, а Рама лудо се преметна няколко пъти и влезе с Пит в шлюза.

Пастирът вечеря набързо, като подаваше малки лакомства на другаря си. Тук, както и в лагера, дневният и нощният ритъм, съобразени с различната продължителност на деня според сезона, наподобяваше прекрасно земните условия с изкуствено осветление, което се усилваше и намаляваше. Нощем запалваха лампи.

Денят беше дълъг, Рама задрямваше... Пит загаси лампата, после, пренебрегвайки леглото, заспа с ръка във водата, върху главата на афалата.

Двама мъже стояха в широката стая със стени-екрани и контролни табла, наведени над маса с разгърнатата карта на подводния свят. Единият беше много стар, с искрящи от лукавство очи и потънало в широка бяла брада лице. Другият, на около четиридесетина години, висок, имаше дълги кестеняви коси, които падаха на вълни по раменете му. Старият мъж питаше:

— Как е положението с експлоатацията на морските полета?

— Ето, професоре! Сега разполагам с тридесетина екипа работи, които кръстосват равнините на дълбочина между две и четири хиляди метра... Използвам ги най-вече за засичане на гигантски калмари, които повече отговарят на нуждите ни сега. Те контролират стотина екземпляра. Не убиваме нито един, додето младите не станат достатъчно силни, за да могат да съществуват сами.

— Чудесно, но следващата партида работи пратете в големите падини. Там има сума интересни неща!

— Имам още една добра новина за вас, професоре — епидемията, която съсипваше стадата костенурки, е окончателно пресечена!

— Много добре! Ето кое ще достави удоволствие на Съвета! А нещо ново за акулите?

— Не, за съжаление! Дресирахме няколко групи косатки за лов, но пастирите протестираха. Те смятат, че в обучението на косатките трябва да се набляга на пазането на кашалоти, финвали, гърбати китове и други бозайници...

— Аз лично съм на тяхното мнение и настоявам да повярвате, че за момента приетото в лагерите разрешение си остава най-доброто: ловни екипи от хора. Но в същност това няма никакво значение! Сега разполагаме с истински комплекс за обработка на информацията, монополни обединения за квалифицирани програмисти... Ако можехме да открием рядката птица, способна да координира и централизира всичко това, бихме могли да се заемем с големите неща... И с по-малките също, като например езика на делфините, който хората от ХХІ век познаваха, а безименните забравиха! Лагерите сега са собственици на три четвърти от отглежданите животни. Ще трябва да направим пробив, за да завземем няколко компании за делфини! После...

— После, тъй като делфините са стари неприятели на акулите...

— Да, Нан, но не гледайте чак толкова надалеко! Главното е, че ще престанем да смятаме тези бозайници за обикновени домашни животни и ще ги направим наши съюзници!

— Наши съюзници?

— Да. Те и косатките са може би най-умните морски същества, много близки до човека, във всеки случай. За нещастие косатката ни напомня премного на акула, за да се сближаваме с нея... И обратно —

с помощта на делфините ще можем много бързо да организираме едно цялостно и безупречно управление на морския свят!

На единия край на масата интерфонът иззвъня. Професорът отговори.

— Съветникът Акки слуша...

— Добър ден, професоре! При вас ли е съветникът Нан, който отговаря за нелегалните сили?

— Да и ви слушам, Ксуан! — обади се Нан.

— Нан, току-що от лагер 43 пристигна поща — два чипа и едно съобщение...

— Добре! Пратете чиповете в службата за разчитане — трябва да зная за какво става дума, а съобщението ми донесете!

След една минута на етажа звънна бързият асансьор. Една стена се плъзна безшумно и Ксуан влезе в стаята. Младият човек постави върху картата малко кубче от червена пластмаса. Професорът извади от един шкаф някакъв апарат с паралелепипедна форма и постави кубчето в едно отделение — прилепна точно. Съветникът натисна един клавиш. Кубчето започна видимо да се топи. Стопената материя изчезваше по невидими канали в дъното на кухнята. После се чу прещракване, от едната страна на апарата се отвори вратичка, откъдето изпадна кафява точица от втвърдени отпадъци. Въръжен с фина пинцета, Нан извади оттам малка касета от посребрен метал. Поставиха я в отделение за разчитане и след няколко настройки микрозаписът предаде съдържанието си:

„Трудов лагер 43. Арп местен отговорник. РС 3-12-360 от свободното летоброене. Нови масови постъпления. Наличен състав: 70 скитници. Общо взето без специални способности с изключение на двама души. Произход: племето Зорги. Цила: десетчасов престой в град 700, добри познания за гигантските лишеи. Надир: патриций, град 700, изгонен от там, бивш директор на Между планетното общество по електроника. Държи да се организира бягство. Обратен отговор с подробности. Край.“

— Е, професоре, имам чувството, че сте хванали вашата рядка птица... Това съобщение е от 3-12... Преди два месеца. Тези новопостъпили трябва да са много образовани, за да се противопоставят сами на опасностите в техния нов свят! А! Какво ви е, Ксуан! Много сте блед!

СБОГОМ НА ЛАГЕРА

Синя светлина къпеше уличките в квартал С. От минута на минута се смрачаваше, слънцето горе клонеше към хоризонта. Цила потръпна и се огледа назад. Тримата мъже продължаваха да я следят и плуваха така, че да останат на разстояние от нея. Тя забеляза и един четвърти в двуместен ял, който се плъзгаше в сенките на модулите. Минувачите намаляваха.

„Щом останем сами, ще ме нападнат, естествено!“ — помисли младата жена.

Бяха започнали да я следят още щом излезе от нелегалното събрание в къщата на Пио. Отначало не бе обърнала внимание, но когато разбра, че тези хора ѝ желяеха злото, тя се уплаши до полуда. Всичките ѝ опити да се свърже с Надир или Арп по телефона пропаднаха. След като напусна сигурния подслон на един обществен модул, тя вече не знаеше какво да стори, освен да се опита да стигне до дома си. Но щеше ли да има време?

Повече от месец вече Надир посещаваше всеки следобед школата за пастири.

Обикновено работниците се приемаха в курсовете след едногодишен престой в лагера, за да бъдат сигурни в пълното им приспособяване към присадката. Надир знаеше, че дължи това бързо повишение на Арп, който не искаше да пропусне и най-малката възможност.

— Всеки ден може да пристигне заповед за бягството — твоето и на Цила. Ще трябва поне един от вас да може да се справи с всяко непредвидено усложнение, щом се озовете сами в открито море! — бе казал той. — С обучението на наши хора в школата за пастири в миналото успяхме да избегнем много нещастни случаи!

Непокорените от морето говореха малко, но Надир и Цила можаха бързо да получат представа за една странна история:

„Преди петстотин години, овладели най-сетне камъка-сюнгер, безименните бяха създали първия лагер.

Постепенно изоставили старите методи на експлоатация. Отначало хората-риби били окаяни каторжници, наблюдавани от водолази безименни... После, с усъвършенствуването на оборудването, безименните се оттеглили на сушата... Бягствата, както и провалите, се увеличили. Защото ако по чудо се изплъзнали от дяволските червени сфери, довчерашните номади неизбежно попадали в ноктите на роботите, охраняващи брега!

Един ден те разбрали, че спасението им вече не е в пустинята, а точно обратното — този огромен и прекрасен свят, който почти свободно им бяха предоставили! Два века по-късно Тал, едно почти легендарно същество, заживяло свободно някъде в дълбините.

Пастирите, които ги срещали понякога, заедно с новините носели в лагера и размирните му призиви. Един, двама... двадесет бегълци се присъединили към него. Създаде се първата независима колония.“

Сега в сто и петдесетте трудови лагера нелегалната мрежа водеше към един град, който мнозина смятаха за мистичен — казваха, че е построен на 5000 метра дълбочина — гигантски и далеч от вражески очи при това — какво по-добро за организирането на един свободен свят!

Когато този ден свърши, Надир не остана на разговор както обикновено. Бързаше да иде при Цила. Младият мъж постави шлема си и премина шлюза. С един замах на ръцете той леко се отдели от пилотите... Нечия ръка докосна рамото му. Надир се обърна: Арп му се усмихна победоносно зад шлема, отведе го встрани и му показа малко червено кубче, което бе стиснал в ръката си. Надир не беше виждал такова нещо и показа с ръце, че не разбира...

С яла на Арп те се понесоха към жилищния квартал.

Арп спря машината си до една атомна спускаща се чиния, закотвена в пясъка, на няколко разтега от един частен купол. Приблжиха, дръпнаха звънчето...

Една жена ги посрещна, като излизаха от шлюза, и им помогна да свалят шлемовете си.

— Добър ден, Золния! Получих съобщение — обяви Арп.

— Най-последно! Вече започнах да се безпокоя! Покорените знаят, че искаш да изпратиш нови двама при нашите и са много неспокойни!

Арп обясни на Надир:

— „Покорени“ наричаме привилегированите работници, на които вече не им се чува за освобождение... Досега се задоволявах да ни атакуват, без да предупреждават безименните за мащаба на заговора... Но страхувам се, че ще се откажат и от този последен израз на солидарност!

— Да вървим да чуем съобщението!

Жената ги поведе в камерата-кабинет, където нагласи едно устройство за разчитане на микрозаписи. Надир проследи с интерес забавната метаморфоза на червеното кубче.

— Защо си давате толкова труд? Не може ли да използвате традиционните магнетофонни ленти?

— Не, и то по няколко причини. Първо, не винаги е възможно да се изнесе предмет от лагерите, дори и да не е много голям, а кубче като това се изплъзва от контрола на роботите. И тъй, ние се стараем да правим записите си възможно най-малки! Освен това и най-здравите непромокаеми торбички се пробиват понякога... магнитната лента не устоява на подобна повреда, а нашият твърд амбалаж може! Цветът показва важността на съобщението. Бяло, жълто, черно, червено... Пастирите, които ги предават, знаят с какво време разполагат. Червено — бърза телеграма — трябва да пристигне на местоназначението си в срок от два месеца...

В съседната стая извън телефонът. Золния отиде да се обади, а Арп включи устройството за разчитане. Откъм апарата зазвуча солиден глас:

„Град Обновление. 1-02-301 от свободното летоброене. Нан — генерален отговорник РС Изпратете Надир и Цила, племе Зорги, съгласно ускорен план 1. Край.“

— Е, Надир. Близко е вече денят, когато ще ни напуснеш! Мисля...

Арп спря. Золния идваше от кабинета мъртвобледа. Тя с мъка промълви:

— Покорените току-що са отвлекли Цила! Мъчили са се да я отведат към асансьорите, за да я предадат вероятно на безименните, но

работниците са ги забелязали и са се намесили... Сега са се скрили в един необитаван модул и я държат за заложница...

— Гръм и мълния! Ако трябва да ги обсаждаме в продължение на няколко часа, безименните ще бъдат информирани и ще искат обяснения! Уф! Ей, Надир! Почакай ме! Ти дори не знаеш къде да идеш!

Надир наистина се готвеше да се гмурне до шлюза. Арп подзе отново:

— Какъв е адресът?

— Квартал С, блок Т. Вземете атомната чиния... ще стигнете побързо!

— Благодаря, Золния!

Не след дълго машината напусна жилищния квартал. Арп я насочи нагоре с пълна сила... Те се носиха известно време над осветеното село. Арп отбеляза квартал С и гмурна чинията.

Машината спря в уличката. Изведнъж Надир забеляза двадесетина души, струпани около един изолиран модул. Щом се приближиха, някакъв човек отиде при тях и прегърна Надир в знак на съчувствие.

Беше Игал — със сълзи на очи, треперещ от безсилна ярост. С няколко движения той им обясни, че покорените са четирима и са въоръжени с лъчев пистолет. Какво можеха да направят те с нещастните си пастирски геги и кинжали за отбрана?

Първият, който се опита да проникне в шлюза, щеше да бъде чудесна мишена за обсадените!

Изведнъж Надир се сети. Повлече Игал към един съседен вход и щом останаха сами, настоя:

— Вземи атомната чиния, иди бързо в работилниците и се помъчи да вземеш от пазача малък портативен лазер...

— Ясно! Искаш да пробиеш модула!

— Не, може да раним Цила! Върви бързо, нямам време да ти обяснявам!

Игал смъкна шлема си и се отдалечи. Четвърт час по-късно той се върна с лазера. Надир накара всички да се отдръпнат и започна бавно да прерязва всички пилоти на жилището. Светещият лъч правеше чудеса, но много скоро водата се размъти от голям облак пушек и пара. Плувнал в пот, Надир започна трудно да диша...

Маската му се изпоти отвътре. Най-накрая, задъхан, заслепен, той трябваше да се оттегли в някой по-чист слой.

Когато мътилката се разсея, младият човек можа да установи, че половината от бетонните пилоти бяха прерязани. Отново започна атаката...

Задушаваше се и се примири с мисълта, че трябва пак да прекъсне, когато и последният пилот отстъпи с ужасно пращане! Като огромна шамандура модулът потегли с въртене нагоре, теглен назад от охраняващи кабели и меки тръбопроводи.

„Господи! — сепна се Надир. — Електрическите кабели! Забравих за тях! Ако се откъснат, ще се взривим всички! Дано само въздухът излезе навреме...“

Но пълният с въздух модул продължаваше да се издига, теглейки последните връзки и без това опнати до скъсване... Тогава влудяващо бавно жилището започна да се накланя... От шлюза бликна тънка газова струя, която се увеличи след няколко секунди, после, в серия от страни експлозии излетяха огромни мехури, образувайки ударни вълни, които заблъскаха присъстващите...

Неудържимо тласкани навън, обитателите на модула се мятаха, разтърсвани от резки трусове... Заварени без шлемове, те не бяха успели да променят навреме дишането си и започнаха да се давят! С върховно усилие на волята двама мъже успяха все пак да овладеят дробовете си и с изхвъркнали от орбитите очи и стиснати устни изчезнаха, олюлявайки се!

Част от присъстващите се притекоха на помощ на останалите, а в това време няколко силни работници бързо отпратиха наводнената къща на дъното.

Положена на един диван, Цила идваше в съзнание. Мека хладна ръка галеше челото ѝ. Отвори очи и срещна усмивката на Надир.

— Какво стана! Отначало модулът се превърна в асансьор, после... водата!

Арп се наведе през рамото на Надир и радостно заяви:

— Конски лек! Идеята е на Надир...

Следната нощ Арп дойде у тях да ги предупреди.

— Золния е уредила всичко! Тръгват утре призори с екип от ловци на акули. Шеф на екипа е Олаф от нашата организация. Ще ви пусне в открито море възможно най-близо до една хижа. Там ще намерите водач. Не изпускайте срещата! Човекът, който ви чака, ще има грижата да обезвреди червените ви пазачи. Тъй като тези проклети сфери стоят винаги извън обсега на работника, когото следят, трудно могат да бъдат унищожени... Освен това ще ми се специалист да го свърши. Като излизате от яла на пастирите, не губете време: и най-малкото преместване на сферите се следи от Контролния център на безименните, а освен това те са снабдени с различни устройства за самовзривяване...

Арп прекъсна, за да разгърне пластмасова карта...

— Ето пътя, по който трябва да се движите, когато останете сами... Ще можете спокойно да го разгледате в колата. Ако за нещастие не успеете да избягате, унищожете я. Виждате тук зеления найлонов конец. Дръпват, откъсват го от вътъка — и започва ускорен процес на разпадане... След две минути всяка молекула от тази карта ще отиде във водата! Добре! Е, мисля, че ви казах най-главното... Олаф ще ви обясни и други тънкости, когато му дойде времето! На добър час, деца, и мислете понякога за нас, когато излезете на свобода...

— Но, Арп — започна Цила развълнувано, — защо не дойдете с нас?

— За съжаление, няма достатъчно място за всички — в последните месеци населението на нашия град доста се увеличи! А и трябва да се следи за нелегалната мрежа. Без нея не бихте могли тъй лесно да тръгнете!

— Как се казва градът! Номер 1?

— О, Надир!

— „Обновление“ е градът. Пожелавам ви да стигнете до там без неприятности!

Подводната талига се носеше бързо по пясъчното дъно. Олаф току-що бе включил на голяма скорост. Вече две седмици, откак напусна лагера, и сега се влачеше на гъсеници поради неправилния

скалист терен. От предната част на машината се откриваше панорамна гледка. Седнали до Олаф, Надир и Цила ѝ се любуваха прехласнати. Те откриваха волното море и безбройните му прелести. Край тях малки блестящи рибки се стрелваха от храстите.

Свикнала от малка на всякакви лишения, Цила като истинска номадка знаеше точно да прецени и най-малкото, което можеше да послужи за храна. Това изобилие тук я смайваше...

— Надир, мисля, че започвам да разбирам за какво ни говореше Арп!

— Да — охолен живот, девствена и безкрайно великодушна природа!

Олаф се усмихна и очите му се свиха в две дълги цепки.

— Харесвате ми вие двамата. Бързо схващате! На някои от нашите им трябва една или две години, додето погледнат обективно на морето...

— Знаеш ли, нищо подобно не чувствавахме в лагера — призна Цила. — Мътната вода без растителност... нищо общо с това тук!

— Рано или късно всички скитници откриват гледката, която е сега пред очите ви! Един ден всичко това ще ви принадлежи и свободно ще се разхождате из него.

Надир погледна с възхита другаря си. Цила и той нямаха нито вярата, нито ентусиазма му — не беше минало много време от залавянето им! И все пак те тръгваха първи, а Олаф със завидна жертвоготовност като Арп и толкова други още оставаха, за да организират свободния живот, който те самите може би никога нямаше да видят...

Олаф отгатна мислите на Надир.

— Не се грижи за нас, Надир. И нашият ред ще дойде! Ти и Цила ще бъдете сто пъти по-полезни там! Във връзка с това трябва да ви дам някои обяснения, преди да стигнем. Ще поставим капан за акули. Щом роботите затворят мрежата с животните, вие ще излезете през шлюза. Не и преди това, ще уплашите дивеча! Във външното отделение, в задната част на талигата ще намерите двуместен свръхбърз атомен ял... Като го включите на най-голяма мощност, би трябвало за четири часа да ви отведе до мястото на срещата. Мине ли това време, горивото на двата микрореактора ще се изчерпи и машината вече няма да ви служи за нищо. Ще чакам час и половина, след като тръгнете, и тогава

ще сигнализирам за изчезването ви. Повече не бих могъл! На безименните ще им трябват още три, додето ви идентифицират и открият къде сте. Щом го сторят, ще заповядат на вашия робот-пазач да ви унищожи. С една дума, много важно е да не закъснявате и да пристигнете навреме, за да може вашият водач да ликвидира тези мръсни машинки, преди да са се обърнали срещу вас! Ако се случи нещо непредвидено, ялът ви има и допълнителна свръхмощност. Тя, за съжаление, се изразходва за много кратко време! Използвайте я само в краен случай!

— Всичко ще бъде наред! — увери го Надир.

— Дано! Имате само половин час в запас, а това е малко!

— Не бой се, Олаф! Яка ни е кожата! — рече Цила с радостен смях.

Надир бе очарован да чуе отново този от месеци забравен смях. Премеждието, което ги чакаше, не беше безопасно! Ала то караше да заблестят в очите на Цила всички огньовете на надеждата.

— Ето че стигнахме! — съобщи внезапно Олаф, забавяйки постепенно ход.

Когато спряха, Олаф поговори по микрофона с хората от задната кабина.

— Намираме се в зоната, извадете мрежите и стръвта.

За няколко минути хората-риби се озоваха във водата, прикривайки с водорасли мрежата, която роботите раздипляха. По същия начин скриха и машините, сетне хвърлиха в капана голям куп прясно нарязана риба. Прибраха се в талигата, която се отдалечи, а после спря на достатъчно разстояние, за да не изплаши дивеча.

Олаф насочи една антена и тогава светна малък вътрешен екран, в който сцената много ясно се наблюдаваше.

Няколко малки и други средно големи риби дойдоха първи, привлечени от мириса на месото. Появи се една, сетне две сенки бавно заплуваха над стръвта и най на края все още предпазливо се появи първата акула — дълга, синя, страшно силна и бърза. Няколко минути по-късно нахлуха всички! Десетки продълговати фигури се нахвърлиха на храната и обхванати от бяс, започнаха да си отнемат едни други парчетата месо, като се раняваха взаимно.

Водата се обагри в червено и така привличаше и други акули към плячката. Олаф натисна половин дузина бутони, после се обърна към

Надир и Цила:

— Току-що дадох заповед на роботите да затворят капана...
Бъдете готови!

Надир и Цила бяха нахлузили вече костюмите си.

— До скоро виждане, братко — каза Цила с леко треперещ глас.

— Дано имате късмет!

Надир стисна силно ръката на Олаф. Те минаха в голямата задна кабина. След като се сбогуваха с хората-риби, минаха в шлюза и зачакаха.

— Тръгвайте!

Леко променен от високоговорителя, гласът на Олаф ги накара да трепнат. Надир взе Цила в ръцете си и я целуна по очите. Помогна ѝ да намести шлема си и оправи своя, докато шлюзът се пълнеше.

Навън чакаха къмба-пазачи. Две от тях последваха младите хора.

Мислейки за кръвожадната сцена, която се бе разиграла недалеч оттук, Надир побърза да извади яла — съжаляваше, че организацията не разполага със сериозно оръжие...

Седнаха в малката аеродинамична машина, затвориха остъкления люк над главите си и безшумно потеглиха. Надир махна няколко пъти на Олаф за довиждане, насочи се към югозапад и включи двигателите на пълна мощност.

Силните фарове разкъсаха тъмнината и ялът се понесе напред. Роботите-пазачи ги следваха от разстояние...

БЕГЪЛЦИ

Огромната зала кипеше от напрегната работа. Хиляда и сто специалисти работеха там, наведени над хиляда и сто електронноизчислителни машини. Срещу им цяла стена беше заета от релефна карта на морския свят по която милиони различно оцветени светещи точки се движеха, премигвайки. На централния пулт за управление един от дежурните началници махна обезкуражено с ръка.

— Докато не сведем засичането до един час, бегълците ще ни се изплъзват под носа!

— Да можехме да принудим отговорниците да ни дадат регистрационните номера на бегълците от екипа им, за пет минути ще ги унищожим!

— Невъзможно! Няма край инатът на тия диваци!

— Чудя се как се справят с малките работи! Все пак това са истински шедьоври...

— Драга 876-АУ, крайно време е като че ли да ги преработим и да предоставим на нашите подводни работници по-усъвършенствувани пазачи!

Младата безименна, към която тези думи бяха адресирани, доби замечтан вид и заяви:

— Знаете ли, че според последната статистика успешните бягства от лагерите се изчисляват на двеста хиляди? Но къде отиват тогава?

— Къде! Стават скитници! Тия хора го имат в кръвта си!

— Зная, че това е официалното ви твърдение, но никак не ми се вярва... Редовно изчезва по някой от нашите работи-детективи...

— Е и?

— Е и? Да приемем, че са успели да построят няколко хижи в необитавана зона — така бихте си обяснили изчезването на строителни материали — какво повече могат да направят? Само с рудните ресурси от дъното не могат да създадат мощност, която да застраши един ден Международната федерация!

— А ако лагерите прекратят работата си един ден? Те изхранват цялото население на слънчевата система — девет милиарда души! — положението няма да бъде особено добро... Но няколко групи работници от Венера ще бъдат достатъчни да укротят размирниците! И вярвайте ми, трудностите на една война в океана няма да уплашат юначагите от школата на Венера!

— С други думи, за да усмирите разбунтувани каторжници, вие ще използвате други каторжници? Опасна игра...

Видеофонът на пулта прекъсна спора. Един от дежурните запали екрана. Появи се лицето на млада контролорка.

— Господине, завършихме засичането на всички работници от сектор 118. Те са деветдесет и осем. Естествено, ние не знаем съответните им дълбочини...

— Добре. Повикайте ме, щом узнаете нещо повече!

Екранът угасна. Друг дежурен, дошъл от любопитство, попита:

— Какво искат още? Сигурно не е трудно да проверят деветдесет и осем души!

— За тази цел трябва да се съберат работните планове на всички предполагаеми работници в дадения сектор и околните му. Трябва да се има предвид и движението на пастирите. След това ЕИМ ще бъде в състояние да даде кривата на логичните придвижвания на всеки един от тях... Всеки, който се е отклонил от нея, ще бъде заподозрян. И тъй като винаги остава нещо непредвидено, ще се наложи още една проверка, преди да можем със сигурност да ликвидираме нашите бегълци!

Два часа и четиридесет и пет минути след започването на операцията по засичането контролорът повика мостика:

— Засякохме девет съмнителни пункта, господине. Сега започваме с ЕИМ елиминирането...

Бяха изоставили пастирската талига точно по обяд. Тоест, вече два часа и двадесет и пет минути напредваха с всички сили. От един час безименните бяха предупредени за изчезването им...

Всичко вървеше добре. Малкият ял се носеше към целта и младите съпрузи започваха да приемат премеждието си като развлекателно пътуване.

Разбира се, не ставаше и дума да се вдигнат нагоре, където всеки момент можеха да бъдат засечени. Заповедите в това отношение бяха изрични. Изведнъж фаровете осветиха далеч напред някаква хижа. И за това имаха точно указание: трябваше да я избягнат на всяка цена.

Надир обърна машината и това го вкара в едно дефиле между две вериги от високи планини. То изведнъж се стесни. Наложиха се Надир да намали скоростта. Цила хвърляше от време на време тревожни погледи нагоре: скалите сякаш се съединяваха!

Надир с облекчение забеляза края на гърловината, но веднага сърцето му се сви в тревога. Излазът от тях представляваше една единствена тясна пролука. Щяха ли да преминат? Младият човек намали припряно яла, за да прескочи една скална гърбица. След туй той едва-едва напредваше, насочвайки яла ту надолу, ту нагоре, за да си проправи път между неравните и все по-тесни стени. Най-послед пролуката! Надир поведе внимателно машината. Бордовете ѝ леко се отъркаха о камъните и докато Цила вече се смееше с облекчение, мислейки, че са се отървали, ялът внезапно зацепи!

Надир поиска да даде заден ход... Невъзможно. Той срещна отчаяния поглед на младата жена и вбесен включи двигателите на свръхмощност с лудата надежда да изтръгне яла от това менгеме. Нищо не постигна и бързо изключи двигателя. Положението съвсем не беше блестящо... А не достигаха само няколко сантиметра от двете страни!

С енергията на отчаянието младите хора заблъскаха, задърпаха, заразтърсваха машината във всички посоки. Изведнъж, все още зацепен, скутерът се поклати откъм носа в свободната зона.

Надир заблъска като луд... Превита към стената, Цила го последва. Този път се поклати задната част. Със силни удари бегълците го накараха да се задвижи тъй, нагоре-надолу, десетина пъти. По драскотините на обшивката Надир установи, че бяха напреднали с няколко сантиметра. При това темпо им трябваша няколко часа, за да се оправят! Дотогава...

Цила вдигна отчаяно ръце, но веднага се стегна — практичният номадски дух надделяваше — тя затършува трескаво в купето на яла.

От едната страна се намираше резервната храна — таблетки планктон в непромокаема опаковка и в достатъчно количество... от

другата — няколко инструмента, повечето малки ключове. Нищо, което можеше да им помогне!

Цила се облегна на стената и затвори очи. Тази гледка възвърна енергията на Надир. Той взе най-големия ключ и заудря с всичка сила по неравните краища на скалата, заклещила машината. Но камъкът понасяше всичко, а ключът се подбиваше.

От другата страна, с по-малък ключ в ръка, Цила нанасяше яростни удари на обшивката, с надеждата да поддаде малко навътре. Изведнъж, досега непоклатимата скала се разцепи и цял ръб се откъсна и падна на парчета в яла, който потрепера и се разлюля свободно!

С лек тласък Надир го отпрати от другата страна на пролуката. Той стоя няколко секунди неподвижен, изтощен и тържествуващ от победата. После се обърна учуден. Защо Цила не беше при него?

Веднага я откри. Държеше се за стената с ужасени очи. Дълги пипала обвиваха ръцете и краката ѝ и напълно я обездвижваха. Отбелязан с флагчето на лагера, малък еркер се отваряше над главата на младата жена; оттам се подаваха още пипала, които ровеха в ръцете на Цила. Почти отвсякъде от подобни дупки излизаха октоподи.

Като благодареше в себе си на Арп и на школата за пастири, Надир махна успокоително с ръка на Цила, после бързо затърси нещо в багажника на яла. Разкъса бързо опаковката на шепя таблетки планктон. Цила го гледаше, без да разбира!

„Само да не припадне!“ — помисли си Надир с тревога. Щом се приближи с протегнати ръце, октоподът разхлаби прегръдката си около тялото на Цила и накрая съвсем я пусна, за да сграби таблетките от Надир.

Навсякъде наоколо им и други октоподи просеяха, мятайки към тях дългите си извити пипала. Надир продължи да раздава храната и изведе Цила извън обсега им.

„Какъв лош късмет! — беснееше Надир. — Да се окажеш блокиран сред развъдник от октоподи, които при това те изнудват, за да те пуснат.“

Заеха местата си в яла и се понесоха като вихър. Четиридесет и пет загубени минути, а имаха още час и половина път! Роботите щяха да ги унищожат преди това! Оставаше им най-много час и половина живот!

Надир погледна Цила, която нежно му се усмихваше. С рязко движение включи двигателите на свръх-мощност. За щастие скалистата и неравна зона беше вече зад него. Ялът се носеше над леко нахълмена равнина. Далече пред тях мощните фарове осветиха подстъпите на някакво плато, а после и самото плато. Срещата им бе от другата страна...

Преливайки от радост, той показа една точка на картата и посочи към хоризонта. Цила поклати разбиращо глава. Надир преведе без мъка: „С плуване е далече!“ Той стисна ръката ѝ в отговор на закачливата ѝ усмивка. Оптимизмът се възвръщаше!

Надир насочи апарата нагоре. Скоро първите скали преминаха далеч под тях, а върхът се приближаваше с пълна сила. Вече летяха наравно с платото и краят му се виждаше. Внезапно малкият атомен двигател спря да работи. Ялът продължи малко по инерция и спря сред водовъртеж от водорасли между два храста от корали...

Младите хора се спогледаха в отчаяние. Този път вече беше свършено!

На няколко километра оттук човекът-риба, който трябваше да ги спаси, щеше напразно да чака! След четвърт час сферите щяха да избухнат. Каквото и да направят, където и да отидат, дяволските червени кълба щяха да ги следват все на същото разстояние и да ги държат в подчинение.

Една минута, две минути — бордовият часовник продължаваше да върви.

Надир рязко излезе от яла. Той не можеше да остане така и пасивно да чака смъртта!

„Трябва да има някакво разрешение! Длъжен съм да го намеря! Трябва да намеря...“

Той обиколи яла, в който Цила стоеше отчаяна. Обхванат от ярост, Надир тръгна към кълбата, размахвайки неприлично юмрук. Неговият отстъпи, а роботът на Цила остана неподвижен, защото младата жена не бе помръднала.

За част от секундата Надир остана смаян от откритието си. Как не се бе сетил по-рано? Беше намерил решението!

Той пристъпи и внимателно хвана пазача на Цила. Младата жена се бе обърнала и го гледаше поразена. Надир ѝ направи знак да не мърда.

„Първо да унищожа системата за самовзривяване. После ще видим!“

Прожекторите на яла, захранвани от самостоятелна батерия, широко осветяваха платото, върху което падаше лазурна светлина откъм близката повърхност на водата.

Надир внимателно се зае с антените на робота. Опипа ги търпеливо една след друга и намери това, което търсеше: две от тях бяха напълно неподвижни. Какво да прави? Всяко движение можеше да предизвика гибелната експлозия... Надир се наведе да ги огледа отблизо. В основата на неподвижните придатъци той видя ясно отбелязано едно очертание — четвърт кръг със стрелка.

„Точно това е! Следвайки посоката на стрелката с магнитен ключ, се сваля взривателят на бомбата!... Скутерът!“

Той заплува към машината и яростно заразбива електроинсталацията. Все някъде трябваше да има магнит — при двигателя и в тази плетеница от жици и десетки платки! Най-накрая намери това, което търсеше, и го размаха победоносно пред слисания поглед на Цила. Извади резервни лампи и се върна при червеното кълбо. Леко, без да допира, той придвижи магнита по посока на стрелката. Почувствува, че вътре в кълбото друга, също такава част следваше хода на неговата... Надир я завъртя докрай, после започна същото с другата антена...

Накрая енергично изтръгна едната... Със странен звук водата нахлу през отвора. Надир разбра, че вътрешността на робота е вакуум... От само себе си, без никакво усилие кълбото се разтвори на две полусфери, с напълно наводнен микропроцесор! За всеки случай Надир изтръгна всички кабели. Той се изправи победоносно. Бе освободил Цила!

СВОБОДНИ

Дежурните следяха последния етап от операцията „засичане по видеофона“. Значително увеличена, на екрана се разстилаше част от картата на 118 сектор от океана.

Шест червени точки премигнаха и се придвижваха незабележимо. Контрольорът обясняваше зад кадър:

— Двете точки на североизток — събирачи на планктон са в нормално положение; тази в южния център е също пастир. Другите трима са подозрителни и по-точно югозападният, който току-що застана на едно място, след като доста се бе движил. В момента се стараем да определим произхода му.

— Момент, става въпрос за двама, а не за един беглец!

— Много често, най-вече когато двама или трима души се движат с един двигател, точките се наслагват...

— В такъв случай...

Внезапно пронизителна сирена изпълни залата и в същия момент една синя сигнална лампичка светна в сектор 118.

— Какво става?

— Една сфера престана да предава, което значи, че е обезвредена.

— А тези точки!

— Това, което ви казах, господине — два сигнала се бяха насложили.

Сирената утихна, замлъкна и коментаторът продължи:

— Северозападната точка е извън подозрение — ЕИМ я свързва със скотовъд номер 904 от проходите, който е напуснал хижата си!

Надир отнесе при Цила безобидните вече сфери. Посочи ѝ с пръст двете резки, стрелката, после ѝ подаде магнита. Тя го взе с изкривено от страх лице и заплува енергично към другия робот. Надир

седна на свой ред на пейката в яла, като се стараеше да не мисли колко време им остава да живеят!

Нямаше вече никаква представа за изтеклите минути; стори му се, че свалянето на взривателя на първата бомба трая часове... бордовият часовник сигурно се захранваше заедно с прожекторите, защото и той бе спрял.

Със свито гърло и треперещи ръце Цила затвори очи и си наложи спокойствие.

„Хайде, хайде! Сега не е време за колебания!“

Тя внимателно завъртя кълбото, търсейки посочените от Надир означения. Доста бързо намери първото. С отмерен жест и много предпазливо, както младият човек ѝ беше показал, тя описа с магнита четвърт кръг, докато го доведе до ограничителя.

Половината от работата беше свършена. Тя затърси спокойно другото означение.

„Ето го, най-послед!“

Постави магнита и започна операцията. Малко по-нататък в яла Надир ѝ правеше знаци, размахал широко ръце, ала дълбоко съсредоточена, Цила не го виждаше.

Изникнал неизвестно откъде, цял пасаж риба-тон се носеше зад нея. Младата жена беше прекалено неподвижна, за да уплаши рибите. Докосвайки я, те отминаха, но една от тях счупи с опашката си няколко антени на сферата в момента, когато магнитът беше изминал половината път... Роботът изскочи от ръцете на Цила. Сред свистене, което и през шлемовете се чуваше, от него бликна струя въздух.

Няколко минути изминаха, преди да писне отново пронизителната сирена.

— Какво пак! И другата сфера ли отиде? — изфуча 703-32-0078-J0989-BZ.

— Не, господине — задействува системата за самоунищожение... Току-що експлодира!

Югозападната точка мятеше бесни отблясъци на екрана...

Дежурният се обърна към младата си колежка:

— Изпратете там с подводен глисер няколко робота в случай, че някой е останал жив...

Надир помисли само за едно: да отстрани смъртоносния механизъм от жена си. Той изскочи от яла и с енергията на отчаянието заплува, повел след себе си кълбото. То го последва с хаотични скокове, но внезапно изостави пленника си и се понесе като ракета. След туй изпълни над ужасените Надир и Цила цяла серия пикировки и лудешки арабески, докато най-сетне рязко се устреми към повърхността и там избухна...

Макар и отслабени, ударните вълни ги разтърсиха достатъчно, за да загубят моментално съзнание. Те останаха така няколко минути като огромни цветя, превити от течението. После се събудиха, учудени, че са живи и свободни...

Дива радост пламна в очите на Цила. Надир пламенно я притисна към себе си. Цила наподоби целувка и двата шлема се чукнаха. Тя се засмя.

Но Надир мислеше вече за това, което непосредствено им предстоеше. Бяха свободни — добре, но може би само за да умрат от изтощение, опитвайки се да се доберат до мястото, където, без съмнение, вече никой не ги чакаше...

Той погледна към края на платото и това, което видя, го накара силно да прегърне Цила...

От пещерата се подаваше носът на някаква малка машина с издължена форма, която се носеше към тях.

Някакъв юначина ги разглеждаше с усмивка. С широк жест той ги покани да се качат в машината...

В долната част на платото, почти незабележимо между скалите се намираше мястото на срещата: една мъничка хижа. Пилотът гарира между пилотите. След няколко мига и тримата изплуваха през шлюза в единствената стая. Махнаха шлемовете си и Цила се хвърли към Надир.

— Надир! Надир! Успяхме!

— Без него щяхме още да се мотаем само на няколко километра оттук! — напомни Надир, като сочеше към спътника им.

После попита:

— Как се казваш, братко?

— Амар! И разрешете ми да ви кажа, че не съжалявам, дето се поразтърпах малко! Да успеете сами да се отървете от двата роботипазачи — това не се случва всеки ден!

— Кой ангел те накара да дойдеш на платото?

— Много просто: вашето бягство не е като на другите пастири. Единственото възможно решение ви даваше съвсем малко резервно време. Стоях тук притеснен, после, като не ме сдържаше повече, реших да ви посрещна, макар че такъв ход не е съобразен с мерките за сигурност. Почти бях се изравнил с платото, когато машината ми регистрира експлозията. Засилих ход без надежда, а ви намерих с демонтирано кълбо в краката!

— Той измъкна един магнит и почти развали яла! — обясни Цила.

— Ето един човек, когото лесно не можеш победи! — възхити се Амар.

Той се убеди напълно в това, когато младите хора му разказаха всичките си перипетии.

— Рядко измъкваме повече от един човек едновременно, а Арп не се е сетил да ви даде магнитен ключ и да ви каже, че можете един друг да се освободите от пазачите си... На достатъчно разстояние от лагера и извън дефилето например бихте могли да се избавите с много по-малък риск и да дойдете спокойно дотук!

— Главното е, че успяхме! — рече Цила. — Когато неприятностите отминат, човек винаги се радва, че ги е превъзмогнал!

Докато Цила заемаше любимото си място в ръцете на Надир, Амар сгря традиционното лице и приготви богат обяд, по време на който Надир и Цила отрупаха спътника си с въпроси: „Дали познава Ксуан? Наистина ли има голям град в морето. Как изглежда?“

Амар се усмихваше и отказваше да отговаря.

— Нищо няма да ви кажа! С очите си ще видите!

— От кое племе си? — смени темата Цила.

— Прадедите ми принадлежаха мисля към източното племе Ли...

— Тогава...

— Аз не съм роден горе, Цила. За мен нещата са по-различни. Като видиш, ще разбереш!

— За колко време ще стигнем?

— Ето, на това вече мога да ти отговоря, Надир! Имаме цели три дни път, като спираме през нощта. Зная, че сте изтощени, но предпочитам да тръгнем възможно най-скоро. След изчезването на сферата не е хубаво да се въртим наоколо! Няма да се учудя, ако дойдат роботи да претърсят платото и да открият моята машина.

Няколко минути след това машината се носеше с пълна сила. Тримата й пътници се сменяха на пулта за управление до следващата хижа, на десетина часа път...

Късно вечерта четири робота се завъртяха около изоставения ял. Пребродиха платото, за всеки случай пръснаха експлозив в четирите основни посоки и се упътиха към лагера с празни ръце.

Те прекосиха широкия океан, промъкнаха се между два континента и откриха прекрасни води сред фееричен декор. Между ярки плетеници от червени корали, колонии от розови до сини кожести корали и пурпурни морски гъби пасяха необикновени риби с ярки багри — някои на ивици, други на петна, трети — украсени с многоцветни пера или нежни воали. Те видяха хидроиди, разтварящи се като безценни букети, големи рогови корали с алени ветрила...

Но най-прекрасното все още им предстоеше. Като преминаха едно дефиле, стигнаха до някаква тераса и под тях се откри невероятният град — чудно осветен, разположен на обширно плато.

НАРОДЪТ НА МОРЕТАТА

Ксуан облече най-хубавите си дрехи. Ако всичко бе вървяло добре, Цила трябваше да пристигне този ден и той искаше да я посрещне както подобава. Сложи бял панталон от акула, който обгръщаше тялото му като втора кожа. После се спря на една туника в преливащи цветове, тъкана с влакна от морски растения. Фини сандали завършваха облеклото му. Беше работил двойно предните дни, за да бъде свободен и да посрещне Цила. Спомни си за майка си Хан и помръкна. „Може пък някой ден?“

Радостта, че ще види отново Цила, пропъди поне за малко мъката му.

Той хвърли последен поглед на съседния апартамент. Щеше да се хареса на сестра му — беше сигурен. Блестящата мозайка от черни корали се открояваше между пръснатите безброй яркоцветни възглавници. Системата от камери около главната стая, характерна за лагерите, бе запазена, подобрена и направена като за обикновени хора. Освен камерата-кухня, отговаряща на предназначението си, всички останали стаи бяха съобразени с вкуса и начина на живот на номадите — почти без мебели, но с много килими. Цяла една стена беше аквариум, където сред богата пищна растителност се стрелкаха пъстри рибки.

Ксуан отвори вратата и излезе на прага. Неговият апартамент и този, който бе предназначен за Цила, бяха разположени на един грозд от зелени модули над завоя на реката в центъра на града. Усмихнат, той се спусна по стълбата, водеща към улицата, която се виеше между жилищата.

„Бих искал да видя Цила, като влезе в града!“ Щом се озова на покритото с вулканични плочки шосе, той се смеси с тълпата на минувачите и с широки крачки се упъти към каналите на базара. От време на време минаваше някой глисер от обществения транспорт, пълен с хора. Ксуан се отдръпваше, за да му стори път, след туй продължаваше. От кея на най-близкия канал той нае една малка

пластмасова моторница — цвета на квартала, и се насочи към магазинчетата. Спря се пред павилиона за антики и скочи на земята. Тук зеленият цвят на модулите преминаваше постепенно в тъмно виолетово.

Управителят на павилиона го позна и го посрещна с широка усмивка.

— Е, Ксуан, значи реши най-после, че тази рядкост на рядкостите, дето ти предлагам, си струва дванадесетте жетона.

— Решил съм най-вече да те вразумя, Тох! Пастирите всеки ден донасят книги като тази! Няма да ти дам повече от осем жетона.

Тох вдигна очи към небето и се закле във всички морски чудовища, че не може да отбие и жетон от цената на една тъй необикновена антика. Въпреки това той покани Ксуан да седне до ниската масичка, предложи му чаша лике и извади от една витрина въпросния предмет... Това беше албум от изкуствена материя, пълен с фотографии на много стари, днес вече забравени градове — повечето съвсем ясни.

— Виж... Дори обясненията са написани на мъртъв език! Специалистите твърдят, че албумът е от двехилядната година!

— Може би... Готов съм да направя големи жертви, за да отпразнувам пристигането на сестра си, но не мога да си позволя такава лудост! Дванадесет жетона!

— Сестра ти пастирка ли е?

— Знам ли... Възможно е! Не съм я виждал цяла година, откак ме плениха в пустинята...

— Искаш да кажеш, че сестра ти идва от трудов лагер?

— Точно така! И то днес!

— О! Такъв случай! Почакай...

Тох изчезна в една камера и след малко Ксуан чу откъслечен телефонен разговор. На края управителят се върна и заяви тържествено:

— Управителният комитет е на мое мнение: общината е длъжна да подари този албум на сестра ти за добре дошла!

Развълнуван, Ксуан се заплете в благодарности и се сбогува с Тох, като не забрави все пак да го покани у дома си в близките дни.

На връщане от кея той се мушна в уличките на тъмновиолетовия квартал, където базарът протягаше живописните пипала на малките

тезгяхи. Всичките малки съкровища на морското дъно се намираха там пред гъстата тълпа от любители: многоцветни гъби, звезди, перли от черни корали, гривни, колиета от червени и розови корали, пастирски свирки от тръбовидни корали, червени рогови корали с всякаква големина, поставени в малки седефени кутийки, стотици раковини — една от друга по-хубави! Ксуан взе за Цила едно дълго колие от червени корали, една обикновена раковина и друга вретеновидна, с черен седеф и всички отблясъци на дъгата отвътре. Той напусна базара през по-тихи улички, мина един сводест мост над канала с мурените, в който, отлично опитомени, грациозни и пъстри, те се стрелкаха безспир по скалистото дъно.

На улица Тал той влезе в розовата сграда на Обединението на пастирите, където поиска стадо морски кончета... „Да има Цила с какво да украси аквариума си!“ Той излезе с бокал в ръцете, пълен с вода и водорасли, сред които сякаш висяха малки морски кончета, когато миниатюрният радиопредавател, който носеше на ръката си, записука.

— Да. Тук Ксуан от Службата за безопасност... Слушам!

— Съобщават ни, че сестра ти и нейният другар са прекосили малкия шлюз. Съветникът Нан те моли да идеш при тях в Палатата на Съвета...

— Пристигам веднага!

Те излязоха от шлюза с шлем в ръка и влязоха в града.

— Тук съм роден! — рече просто Амар.

От малкия висок нос, по който току-що бяха дошли, смаяни и възхитени, Надир и Цила се любуваха на най-хубавото и най-чудно човешко творение.

Огромният матов купол преливаше в отблясъци, отразен в реката. Виеха се безкрайни канали с малки сводести мостчета... Езера... висящи улици... Това бяха първите впечатления на Надир и Цила. С невероятните си цветове градът се простираше като гигантска дъга и всяка група модули имаше свой собствен цвят.

— Освен че снабдява града с електричество, „реката“ с морска вода пълни каналите, което, от една страна, ни осигурява приятен транспорт, а от друга — водни градини. Децата се грижат да попъльват

флората и фауната, като носят най-красивите образци — обясни с гордост Амар.

После добави:

— Елате, сигурно ни чакат в Палатата на Съвета!

Амар ги откъсна от магията на невероятната гледка, за да ги качи в един вертолет.

Полетяха над огромния град, пресичайки на няколко пъти криволиците на реката, окъпани в небесния отблясък на купола.

Кацнаха на терасата на Палатата на Съвета. Погледната отгоре, тя приличаше на морска звезда с пет лъча. Бе построена от розови корали.

— Мислех, че тук ще намеря нещо като трудовия лагер, само че по-бедно! — въздъхна Цила.

Амар ги поведе към един асансьор, с който се спуснаха на долния етаж. После през някакви коридори преминаха в просторна зала, където се бяха събрали много хора. Някакъв човек дойде насреща им и ги прегърна според обичая на номадите.

— Добре дошли в Обнова, деца мои! Аз съм съветникът Нан, отговарям за нелегалните сили. Сигурно сте капнали! Няма да ви задържае много! Добре ли мина всичко, Амар?

Накратко, но без да пропусне нещо, Амар разказа за бягството на младите... Нан поклати глава.

— Ние организирахме тази акция много набързо. Във всеки случаи при такова разстояние винаги има един процент непредвидени обстоятелства. Но независимо от това, да загубим хора като вас, пълни със сили, би било престъпление! Още повече, Надир, че с тези знания вие сте незаменим за нас! Най-важно е да ви обясним целта си, за да се приобщите напълно към духа, който крепи и нас.

— Но поканете младите хора да седнат, Нан! Току-що са прекосили половината земно кълбо!

Старият съветник Акки се приближи, светнал в усмивка. Настаниха ги в дълбоки кресла и някакъв възрастен човек продължи:

— Хората-риби, които създадоха Обнова, следваха старите повели: да оживеем и да се устроим... Въпреки това те не забравиха братята си пленници и създадоха мрежа за подпомагане дейността по тяхното освобождаване. С времето нашата организация измъкна все повече пленници, като остави там свои хора да обучават новодошлите.

Така ние бяхме косвено отговорни за увеличаващите се хайки в пустинята! Но може би сега, след като видяхте Обнова, ще разберете, че като мина време, това състояние на нещата ни се струва по-скоро плодородно, колкото и жестоко да изглежда на някои! Тежкия живот в пустинята не е приемливо решение. Човек не трябва да живее вечно в глад, забравил всякакво знание, изцяло зает да търси храна!

Цила бе затворила очи и с мъка се стараеше да проникне в тези разумни слова. Галейки ръката на жена си, Надир мислеше за самотната Хан и споделяше мъката на Цила...

Старият човек я погледна с добри, разбиращи очи и пак подхвана:

— Стигнахме до нашите проекти: ако утре хората-риби престанат да работят в лагерите, скоро всичките градове от слънчевата система биха умрели от глад! След няколко години ние ще бъдем достатъчно силни, за да наложим волята си над безименните и да освободим всичките си братя, защото, може би не знаете, но не всички наши братя-номади се трудят в подводни трудови лагери. Много от тях са изпратени в мините на Венера, Юпитер и другаде... Те също трябва да бъдат освободени!

Ние не желаем смъртта на безименните; искаме статут, равен на техния, и свободен достъп до планетите.

Ето защо, Надир, имаме нужда от твоите знания по електроника! Ето защо, Цила, една млада жена, която се е осмелила да влезе в градовете, може да окаже неоценима услуга на нелегалните ни сили! Желаете ли да ни помогнете да направим всички скитници свободни жители на Обнова?

Надир отново си спомни вкопчената в юлара на Сукама Хан.

— Да! — отвърна той. — Всички номади!

— Аз също! — отговори Цила, а по бузата ѝ се стичаше една сълза.

Възрастният човек продължаваше:

— Сега и ние усвоихме майсторството за присаждане на синтетичен камък-сунгер, който нашите учени създадоха. Всички деца, родени в града, успешно понесоха операцията. Скоро ще се върнем на земята и ще можем да предложим на номадите в пустинята цялото великолепие на Обновление.

Надир мислено обеща на старата, майчински нежна и сурова скитница: „Бъди търпелива, Хан! Почакай! Ще дойдем да вземем теб и Зорги, и всички останали!“

— Плановете на Освобождение, града-близък на Обновление, са готови! След месец започваме строителството. Мисля, че за момента нямам какво друго да ви кажа! Идете да си починете от опасното пътуване, деца мои!

И съветникът се отдалечи, като им махна с ръка.

— Какво щеше да правиш в града на безименните, момиче? — попита Нан.

— Брат ми Ксуан беше отвлечен, мислех, че е там!

— Аз съм тук, Цила!

— Ксуан!

През смях и сълзи Цила се хвърли в ръцете на снажния млад мъж, който тъкмо влизаше в залата. Надир беше станал и се усмихваше към новодошлия.

— Ела да видиш моя съпруг — каза Цила, като го дърпаше за ръката. — Когато го видях за пръв път, той имаше дълъг номер... Той ми спаси живота. Твърдеше, че имам хубави очи и груби ръце.

Голямата зала се опразни и Ксуан поведе спътниците си.

— Елате, ще ви заведа у дома! Но обяснете ми все пак: Надир... Безимен... съпруг на сестра ми... Обърквам се!

Цила се усмихна и разказа...

— И тъй, малко по-късно, след като едва не умря в пустинята, аз го нарекох Надир! Като дядо ни, който...

— Цила!

Младата жена избухна в смях и под въпросителния поглед на Надир добави:

— О нищо, Надир... Някой ден ще ти обясня...

ЕПИЛОГ

Конят даваше вече признаци на умора. Ездачът стъпи на земята и прегърна животното.

— Юнакът ми Мейнор!... Денят беше дълъг, а? Ще спрем тук, приятелю... Почини си!

Човекът откачи от самара голяма торба с храна и я провеси на врата му. После освободи коня от зъбалеца, от юздите и ремъците. Свали огромното седло и го замени с хубаво покривало... Извади от припасите си стомна със студено лике, свитък печен гигантски лишей и се настани на земята да се храни, с пушките до него.

Пустинята беше тиха. Блестеше слабо на лунната светлина. Лек уханен бриз духаше откъм морето. Очертаваше се хубава нощ.

Номадът вкусваше съсредоточено този миг. Тогава се разнесоха първите пиюкания...

Издание:

Мишел Гримо. Народът на моретата

Роман

Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1982

Библиотека „Галактика“, №33

Редакционна колегия: Любен Дилов, Светозар Златаров, Елка Константинова,

Агоп Мелконян, Димитър Пеев, Огнян Сапарев, Светослав Славчев

Рецензент: Рашка Ракен

Преводач: Ася Къдрева

Редактор: Панко Анчев

Оформление: Богдан Мавродинов, Жеко Алексиев

Рисунок на корицата: Текла Алексиева

Художествен редактор: Иван Кенаров

Технически редактор: Пламен Антонов

Коректор: Паунка Камбурова

Френска, I издание

Дадена за печат на 24.XI.1981 г. Подписана за печат на 8.I.1982 г.

Излязла от печат месец февруари 1982 г. Формат 70×100/32 Изд.

№1529

Печ. коли 8. Изд. коли 5,18. УИК 5,10. Цена 1 лв.

Страници: 128. ЕКП 95366 5637–48–82

08 Книгоиздателство „Георги Бакалов“ — Варна

Държавна печатница „Балкан“ — София

Ч 840–31

© Ася Къдрева, преводач, 1982

© Богдан Мавродинов и Жеко Алексиев, библиотечно оформление, 1979

© Текла Алексиева, рисунок на корицата, 1982

c/o Jusautor, Sofia

Michel Grimaud. Le Peuple de la Mer

Jeunesse poche, Hatier Edition de l'amitié

© E.A.C.T. Rageot-Paris, 1974

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.